

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an. . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrișii N-rul 1/a

INȘERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fl

Manuscrisurile nu se înnapoiază.

ROMÂNUL

Sânge rece.

Războiul balcanic a enervat opinia publică a Europei. În toate statele publicul e alarmat de posibilitatea unei conflagrațiuni universale. În situațiunea aceasta datorită noastră de credincioși servitori ai orientării obștești este să arătăm, că toți factorii politici din Europa, cari se află în fericita situațiune de a vedea țele, în cari se țese destinașul neamurilor, sunt de perfect acord în a constata, că primejdia unui războiu european, în special primejdia unui războiu între monarhia noastră și altă mare putere din Europa, absolut nu este iminentă, ci tocmai din potrivă se poate prevedea aproape cu siguranță, că conflagrațiunea temută va fi evitată și că nu este nici decum întemeiată presupunerea izbucnirii unui război între monarhia austro-ungară și alt stat european.

Mișcarea militară a monarhiei austro-ungare, căreia publicul mare îi dă o importanță exagerată, absolut nu este o mobilizare nici generală, nici parțială, ci o simplă măsură politică trebuitoare mai mult pentru asigurarea păcii, decât pentru pregătirea războiului.

Nervozitatea publicului a pricinuit însă aproape în toate statele interesate chiar și până acum enorme pierderi materiale, fără motiv și fără nici o trebuință.

În fața acestei stări de lucruri avem înalta datorie să facem un serios apel la publicul românesc sfătuindu-l cu tot dinadinsul să-și păstreze calmitatea și să nu se lase sedus de

cobitorii fără rost în viața de stat. Nu este vorbă de nici un războiu, ci dimpotrivă avem cuvinte a afirma cu toată hotărârea, că nici nu vom avea războiu. Publicul românesc se păgubește pe sine însuș și păgubește în deosebi interesele sale materiale, când enervat de știri necontrolabile se dedă la acțiuni, cari nici în cazul unui războiu chiar nu ar fi justificate.

Îndeosebi ținem să constatăm că situațiunea financiară a monarhiei noastre este absolut ordonată și încordarea momentană a globului întreg nici decum nu îndreptățește temerea de-o derută financiară generală. Instituțiunile economice și financiare ale poporului românesc din Ungaria și Transilvania mai ales sunt așezate pe temeiuri atât de sănătoase, încât nici chiar cel mai crâncen război n'ar putea să zguduie soliditatea lor. Nervozitatea publicului deci față de aceste instituite este absolut neîntemeiată.

Acesta fiind adevărul apelăm îndeosebi la preoșimea și învățătorimea noastră să liniștească pe români și chiar de pe amvon să-i sfătuiască a se reține dela demersuri, cari pot într'adevăr să păgubească interesele lor materiale și totodată aduc instituitele noastre economice în situațiuni precare. Nu este absolut nici un motiv de a ne teme de vr'un rău, ci mai vârtos zace în interesul neamului nostru, ca liniștea să sălășluiască iarăși în sufletele noastre.

Bucovineni și Ardeleni.

Suceava, 26 Noemvrie.

Asistăm în vremile aceste la o mare manifestație de simpatie reciprocă și solidaritate politică aproape a tuturor Slavilor din monarhia noastră, o solidaritate așa de strânsă și de conștientă, încât ea ar fi chiar în stare să împiedece izbucnirea unui război între Austro-Ungaria și alt stat slav. Solidaritatea aceasta a fost pregătită prin cunoașterea reciprocă a literaturilor diferitelor naționalități slave din monarhie, prin legătura ce-o au între olaltă băncile slave și alte instituții economice, prin ziaristica lor, prin societățile de gimnastică, numite „Sokol”, toate întemeiate după acelaș calapod, dar mai ales prin excursiile și vizitele reciproce ce și le fac an de an. Grație acestei solidarități și conlucrări comune în cele politice, culturale și economice, politica internă a monarhiei noastre, și în special a Austriei, trebuie să ție cont de acest factor puternic, care este slavismul. În parlament, în delegațiuni, în dietele provinciale sau în presă, interesele comune ale Slavilor sunt apărate reciproc împotriva ori căruia atac străin, venit din afară. Demonstrașiile Slavilor din Austria d. ex. în dietele provinciale, în parlament sau în delegațiunea austriacă împotriva regimului despotoc din Croația sunt pilda cea mai vie a puterii ce o reprezintă slavismul.

Constatând lucrul acesta, involuntar ne vin în minte legăturile ce există, sau care ar trebui să existe, între Românii bucovineni și

IOV.

Tragedia sufletăscă biblică.

În articolul meu introductiv: „Motive biblice”, am numit cartea lui Iov, după profesorul Genung: Epica vieții interne, inzistând mai mult asupra acestei cărți, unice în colecția cărților sfinte Scripturi. Urmează acum analiza și interpretarea cuprinsului ei.

O sumă de chestiuni de natură teologică științifică vciu înlătura, d. e. stabilirea autorului, a vremii în care s'a alcătuit, a formulării principiilor ei teologice etc. Iov e pus și în manualele de istorie biblică, se învață și în școala elementară, deși pentru profunditatea înțelesului ei mintea matură a creștinului încă ajunge în perplexitate.

Se presupune a se fi alcătuit între anii 2337 și 400 a. Cr.

Că e de o dată mai apropiată se confirmă din înălțimea intelectuală care nu cadrează cu mentalitatea patriarhală. E o carte filozofică în care nu se menționează nici de Decalogul lui Moise, nici de Templu, nici de preoție. Oglindeste condițiile mentale și sufletești ale unui om serios și cucernic preocupat de cea mai profundă problemă a vieții omenești: rostul suferinței.

Om religios așteaptă — cu tot dreptul, că dacă urmează strict legile sufletului să aibă parte de o viață fericită. Propășirea sa generală o consideră de o urmare a vieții sale virtuose,

e semnul de răsplată dumnezeiască. Dar cum se face că chiar astfel de om să nu fie cruțat de lovituri și încercări crunte? Aceasta constituie un mister, neînțeles de mintea noastră. Ca d. e. cum e acelaș pământ, acelaș soare și căldură și lumină iar pe acelaș petec de pământ răsar fel de fel de flori cu toate felurile de colori. Să primim acest mister și soluția sufletului omenesc în tragedia lui Iov.

Acesta apare din tineretele lui ducând o viață virtuoasă și în deplină prosperare. Religia lui e reală, nu e formală, purtându-se pe valurile ei, iar nu socotindu-o ca un adnex la viața sa.

Ce era acest om?

„O, cine mă va pune în lunile zilelor celor mai dinainte, în care mă păzea Dumnezeu, Când strălucea lumina lui peste capul meu, și cu a lui lumină umblam în întunec
Când aveam căi destule, când Dumnezeu căuta

[a mea casă
Și eram foarte bogat și împrejurul meu slugi
[multe aveam
Și unt curgea pe căile mele și muntii mei is-
[vorau lapte
Când eram dimineata în cetate, și în uliță scaun
[mi se punea
Cei tineri din cale mi se fereau iar bătrânii se
[sculau de mine
Și boierii încetau a grăi înaintea mea și degetul
[și-l duceau la gură
Și când vorbeam eu, mă fericeau, și limba lor
[li se lipea de gâtle]

Și toate privirile se așinteau asupra mea când
[grăiam
Săracul se mântuia de cel tare, și pe sârmani
[li ocrotiam
Cei năcăjiți de fața mea se înseninau și gura
văduvii mă binecuvânta
Judecata cea dreaptă era îmbrăcăminte mea
[de-apururea
Orbii cu mine vedeau și schiopii nu întârziiau
Tatăl neputincioșilor eram și judecata cea
[strămbă vedeam
Măselele nedreptăților am zdrobit și prada din
[gură le-am smuls.

(Iov 29 v. 2—17.)

Astfel de bărbat este eroul nostru, strălucind deasupra în drama vieții învălit în iubire, în năvala vieții și a suferinței.

Drama se începe cu un prolog în sferile cerești.

Ingerii lui Dumnezeu se adună în jurul tronului dumnezeesc, dându-și samă de misiunea lor. Ca niște soli mânați în toate părțile împărăției ei se întorc acum să raporteze ce-au aflat. Printre ei e și Diavolul. Un fel de Mephisto. Nu este timpul totalei depravări, căruia să nu i se îngăduie străbaterea în cer. E tipul ingerului cinic, care nu crede că există virtute absolut desinteresată. Cu toate acestea și El are voie să străbată pământul și să-și facă raport despre cele experiate. Il agrăește Dumnezeu.

— De unde ai venit?, răspunde.

ardeleni. Și unii și alții sunt amenințați în existența lor națională; și unii și alții sunt avizați numai la puterile proprii, fără nici un sprijin nici din partea guvernelor lor, nici din partea României. Cu toate acestea n'au încercat până acum nici unii nici alții în mod serios să stabilească o apropiere mai strânsă între olaltă. Ocazii au avut destule: La Cernăuți unde-și fac studiile teologice unii din cei mai aleși preoți gr. or. din Ardeal și din Bănat, sau la Viena și la Graț unde și unii și alții fac parte din societățile studenților români din orașele respective. Afară de prietenii trecătoare n'a încolțit în inima nimăru-i încă dorința fierbinte de a intra în legături reciproce, căci Carpații au format și formează și mai departe zidul nepătruns între Ungaria și Bucovina de unde se capătă numai doctoratul în teologie. Teologii sârbi din Ungaria, cari și-au luat doctoratul în teologie la Cernăuți fac uneori excursii cu elevii lor în Bucovina, unde vizitează țara și pe foștii lor profesori, din Ardeal însă nu ne vine nici odată o astfel de excursie, dorită de noi din toată inima, iar Bucovinenii sunt și mai deficiți în privința aceasta, ei nu întreprind nici odată o călătorie la Români din Ungaria. Indiferența și nepăsarea de chestiunile politice și culturale ce-i frământă pe unii și pe alții, se întinde ca o otrăvă adormitoare.

E foarte adevărat că mijloacele de comunicație între Bucovina și Ardeal sunt cu totul primitive, iar vina cea mai mare o poartă în primul rând guvernul ungar, și în al doilea rând cel austriac, cari nu voiesc cu nici un preț să lege printr'o cale ferată orașelul Dorna din Bucovina cu Bistrița din Ardeal. De câte ori a încercat statul major austriac să facă o astfel de cale ferată, Ungurii s'au grăbit totdeauna să dovedească prin persoane influente că o astfel de cale ferată este o primejdie constantă pentru Ungaria, căci în caz de război și România și Rusia pot pătrunde prin pasul dela Prundul Bărgăului în inima Ungariei. Și astfel această linie, menită să-i apropie pe Români din Bucovina de cei din Ungaria, a rămas un vecinic *pium desiderium*. Silin-

țele fostului deputat român bucovinean, contele Francisc de Bellegarde, un Neamț înrudit cu familia imperială, de a se construi această linie, au rămas zădarnice. El a fost poate unicul deputat care la orice ocazie afirma cu tărie că o regenerare a Românilor bucovineni este posibilă numai în urma unei legături economice și culturale cu Ardelenii.

Pe timpul crizei băncilor române din Bucovina s'a ivit de mai multe ori idea că, dacă băncile noastre ar fi stat în legătură cu cele din Ardeal, am fi fost feriți de această criză care ne amenința cu un dezastru economic, dar ideea aceasta a evaporat tot așa de repede cum s'a ivit. Români bucovineni n'au idee de organizația economică și culturală a fraților lor din Ungaria. Acelaș lucru nu se poate spune însă și despre Ardeleni sau Bănățeni, cari ne cunosc ceva mai bine. Să amintim numai de vizita ce-a făcut-o dl Osvadă în Bucovina, unde a studiat organizația băncilor noastre, sau de funcționarii români din Ardeal de pe la Centrala băncilor române, teologii din Cernăuți etc.

Din pricina acestei lipse de interes dintr'o parte și alta există o regretabilă desorientare în chestiunile culturale, economice și politice. De aici se explică de ce deputații bucovineni n'au voit să protesteze în parlament în contra folosirii armatei comune împotriva Românilor din Ungaria cu ocazia ultimelor alegeri parlamentare și tot din pricina lipsei de orientare se explică și indeferența generală cu care a privit preoțimea bucovineană la serbările aranjate în memoria lui Șaguna, când însuși mitropolitul Repta, în loc să officieze un parastas pentru sufletul marelui Șaguna, a făcut sfințirea gării din Cernăuți! Câteva demonstrații platonice ale studenților bucovineni împotriva cruzimilor cu ocazia alegerilor ungurești sau apărarea de multe ori slabă a cauzei Românilor ardeleni de către deputații bucovineni în parlament și delegația austriacă — dacă facem excepție de faimosul discurs al regretatului George Popovici în 1897 sau de viguroasa pledoarie a dlui prof. univ. Dr. C. Isopescul Grecul pe care a rostit-o zilele trecute în delegațiuni — toate aceste nu probează că în-

tre Bucovineni și Ardeleni există o strânsă solidaritate de interese.

În trecut însă au existat mult mai strinse legături între Bucovineni și Ardeleni. Frații Hurmuzachi întrețineau o foarte vie corespondență cu G. Barițiu, colaborau la „Gazeta Transilvaniei”, ba în 1848 ei s'au gândit că ar fi posibilă o împreunare a bisericii române din Bucovina cu cea gr. or. din Ardeal sub mitropolia din Sibiiu, dar planul lor a eșuat din cauza intrigilor episcopului Hacman. Apostolatul lui Pumnul în Bucovina, ziaristii ardeleni cari au condus mai multe ziare din Bucovina, dl profesor univ. Pușcariu, toți aceștia au fost numai începutul unei apropieri mai serioase între Ardeleni și Bucovineni. Aceasta n'ar trebui să rămâie însă aici, ci ar trebui extinsă. Excursiile prin Ardeal și prin Bucovina în decursul vacanțelor, vizitele reciproce ale societăților culturale din ambele țări, inițierea unei corespondențe între tinerimea din școlile medii, — după cum se face de multă vreme între școlile din Bucovina și România — angajarea de corespondenți bucovineni sau ardeleni pentru ziarele române etc, ar fi numai unele indicații. Conducătorii noștri din ambele provincii românești sunt obligați să sprijinească din răspuneri această apropiere, măcar în așa măsură cum există între Bucovina și România și tot ar fi ceva.

Să trăiești de sute de ani cu frații tăi în acelaș imperiu, să fi despărțit politicește de dânșii și să nu cauți o apropiere economică și culturală cu dânșii, aceasta se poate întâmpla numai la Români. Indiferența aceasta a fost exploatată de toți dușmanii noștri în detrimentul nostru, așa că astăzi Bucovinenii de ex. cunosc mai bine România decât Ardealul, iar chestiunile politice, culturale și economice ale Polonilor, ale Germanilor și Rutenilor le sunt mai familiare decât cele ale Ardelenilor. Acelaș lucru se poate spune și despre aceștia. În vremea aceasta vedem popoare străine, mai ales slave, pentru cari nici o distanță, fie ea cât de mare, nu-i desparte de frații lor, chiar când locuiesc pe alt continent, cum e cazul cu Slavii din America.

Aceste sunt chestiuni cari dau de gândit și cari trebuie să-i preocupe pe conducătorii Românilor din Bucovina și din Ardeal. Menține-

— Incunjurând pământul, și străbătând cele de sub ceriu, de față sunt!

Zice Domnul: Socotit-ai în cugetul tău de robul meu Iov, că nu este lui asemenea, din cei de pe pământ, om nevinovat, drept, adevărat, temător de Dumnezeu, ferindu-se de tot lucrul rău?

Diavolul îi replică: Drept?, cine n'ar fi drept, dacă n'ar fi răsplătit ca Iov? Pe nimica ar mai sluji el lui Dumnezeu? Ia-i câte are și vei vedea de va mai fi drept!

Astfel se înfățișează cum Provedința răsplătește virtutea, și fără răsplată virtutea nu s'ar practica. Dar Dumnezeu vrea să-i risipească argumentele cinicului. Îi dă libertate să-i prăpădească toate câte are Iov, numai de el să nu se atingă.

Piere Diavolul dela fața Domnului.

Scena se desfășoară pe pământ unde Diavolul își întinde cursele sale temerare peste ceace are bogatul și fericitul Iov.

Întreagă familia numeroasă alui Iov e strânsă în casa feciorului dintâi la veselie. Iov nu era în casă când un vestitor îl încunostințează că niște hoși s'au năpustit asupra ciurzilor lui de vite le-au prădat și pe slugile lui le-au omorât.

Nici nu sfârși acesta cuvântul și vine înaintea lui alt vestitor spunând că un trăsnet din cer s'a slobozit peste turmele de oi și le-au omorât și toți ciobanii au fost omorâți.

Al treilea vestitor anunță că neam străin i-a furat cămilele și pe... ucis.

Iar al patrulea vestitor îi vestește și altă groaznică nenorocire:

Un vânt năpraznic s'a stârnit asupra casei în care era familia lui întreagă strânsă la veselie, a prăvălit casa și nici unul nu mai e cu viață.

Iov la auzul acesora a căzut la pământ, rupându-și hainele de pe trup și părul din cap și a zis: „Gol am venit pe lume — și gol mă voi duce. Domnul mi-a dat și Domnul mi-a luat, fie numele Domnului binecuvântat! El n'a căzut în desnădejde, nici nu și-a pierdut credința sa.

Scena apoi se schimbă, în siera cea cerească, la locul unde se strâng îngerii cu rapoartele lor. Vine și cinicul Satan.

Iehova îl întreabă dacă e mulțămît cu virtutea desinteresată a lui Iov.

— El își păstrează integritatea, deși m-ai mânat să-i fac atâta pagubă fără motiv.

Dar cinicul nu e satisfăcut.

— „Piele pentru piele, și toate câte are omul le va da pentru sufletul său. Dar nu așa, ci trimite mâna ta și te atinge de oasele și de camera lui, și el se va lăpăda dela fața Ta”.

Și-i dete Diavolului voie să facă lui Iov căznire în trup, numai viața să nu i-o ia. Și s'a bolnăvit Iov, încât nu mai stetea nimenea lângă el. Diavolul nu se mulțamește cu atâta, prefăce pe soția lui Iov în cinică, indemnându-l și ea să se lapede de Dumnezeu, căci ce-i ajută credința lui, cu care și-a pierdut toate ce-a avut și acum este în ghiarele peirei!

Auzind de soartea lui Iov vin la el trei prieteni ai lui din mari depărtări să-l mângăie zicându-i că e un om gonit de grele păcate altfel n'ar fi cu atâta suferință.

Aici se sfârșește, Epilogul dramei, care se începe cu dialoguri între Iov și cei trei prieteni. Aceștia îl compătimesc pe Iov. Șapte zile și șapte nopți au stătut lângă el fără a scoate un cuvânt de mila suferințelor lui. Aceștia cred că poate fi bună și dreaptă legea lui Iov și credința în Dumnezeu, dar nu pot crede că el este fără de prihană. Credința lor în Dumnezeu era: Dumnezeu e stăpânitorul a toată viața și Dumnezeu e drept; dacă cineva e ajuns de grea suferință, aceasta e semnul că s'a tăvălit în grele păcate pentru care are să se pedepsească. Având această credință ei iau cu binele pe Iov să-și mărturisească păcatele sale, să nu le mai ascunză, și Dumnezeu va ridica osânda de peste el. Soția lui îl indemnase să se lapede de Dumnezeu. Iar Iov la început se părea înclinat să urmeze povața muerii sale. Dar nu-l blăstăma pe Dumnezeu ci-și blăstăma clipele când a venit pe lume, cu cuvinte atât de înfricoșate încât prietenii săi începură a se tulbura și a-l cîrpi muștrându-l.

El strigă:

„De ce ai dat lumină celor din amărăciune, și viața sufletelor celor ce sunt între dureri cari își cheamă moartea și nu vine. Și nu o află scurmându-o ca pe o comoară, se bucură în chip nespus.

rea lui status-quo în relațiile Românilor din cele două provincii habsburgice este în tot cazul, dacă nu o rea voință, o inconștientă periculoasă, egală cu o crimă față de idealul național.

Un interview fictiv cu d. min. Marghiloman. Ziarul „Az Est” din Budapesta publică în numărul-i de azi un lung interview pe care un corespondent al său să-l fi avut cu d. ministru Marghiloman asupra situației externe și a atitudinii României. Intrebat telegrafic de agenția ungară dacă interviewul e autentic, d. Marghiloman a răspuns că n'a dat nici un interview și astfel rămâne că interviewul din chestiune fabricat în redacția ziarului „Az Est” de unul din colaboratorii lui cu fantasmă mai bogată. Acelaș răspuns l-a dat și d. Maiorescu, ministrul președinde al cabinetului român, cu care „Az Est” să fi avut deasemenea o convorbire.

Autonomia bisericeii sârbești. La sfârșitul ședinței de ieri a camerei ungare, ministrul președinte Lukács răspunzând la interpelația deputatului Jivco Bogdan, a declarat următoarele:

— Autonomia bisericeii sârbești n'a fost suspendată în întregime. S'au scos din vigoare unele dispozițiuni cari impedecau funcționarea normală a organelor bisericești. Măsura aceasta a fost provocată de renitența consiliului superior al metropoliei, care a refuzat să publice regulamentul sinodal sancționat de M. Sa, instigând și organele subalterne în contra guvernului ungar. Ba ce e mai mult, consiliul a refuzat modificarea statului organic reclamată de guvern, în sensul ca indivizii cari s'au făcut vinovați de tradare de patrie și de lesă majestate să nu-și poată exercita dreptul electoral. Guvernul nu va convoca congresul decât atunci când va fi primit garanții că nu se va ocupa mai mult cu politica, ci exclusiv cu chestiuni bisericești.

Impotriva înfrățirii germano-maghiare. Nu de mult s'a trâmbitat de ziarele ungurești și maghiarofile din Viena încheierea unei prietenii maghiaro-germane. Dar așa se vede că acest făt și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului încă înainte de a se fi născut. Prietenia din vorbă n'o doresc nici patrioții noștri maghiari, dar și mai puțin nemții din Austria. Dupăcum anunță un ziar litografiat din Viena, „Societatea

prietenilor liberalismului” au ținut zilele trecute o adunare, în care membrii societății s'au manifestat pentru *solidaritatea de interese a Austriei și României*. Deputatul Kuranda arătând simpatia *adâncă și intimă a liberalilor vienezi pentru poporul român* dorită mai ales în momentele de față, s'a declarat *contra înfrățirii germano-maghiare*. Deputatul român bucovinean, Simionovici, a mulțumit pentru simpatiile manifestate pentru poporul român și a spus că, decând Turcii au pășit pe teritoriul Europei, privirile Românilor au fost îndreptate mereu spre Viena. Deputații români s'au prezentat la această adunare pentru ca prin aceasta să dea expresiune simțămintelor lor de solidaritate. O prietenie între nemții din Austria și maghiari ar inspira o mare îngrijorare și e absolut contrară principiilor liberalismului.

Nu e primejdie!

Declarațiile miniștrilor Heinold și Teleszky.

Arad, 28 Noemvrie.

Vești neliniștitoare au alarmat în timpul din urmă, în legătură cu complicațiile internaționale, opinia publică a monarhiei. Cei mai îngrijorați sunt, firește, depozitarii și acționarii băncilor, fiindcă e vorba de periclitarea banului lor, care pentru unii e singura avere și mijloc de existență. Și acum lumea de azi, sceptică și neîncrezătoare în urma nenumăratelor pățanii, tresare la orice veste rea, chiar dacă nu e întemeiată, nu e nici o mirare dacă, cetind mereu despre grozăviile războiului și a urmărilor lui triste asupra economiei și finanțelor tuturor statelor, s'a grăbit să-și „pună la siguranță bănișorii câștigați cu multă greutate. Multe bănci au fost cu adevărat asaltate de publicul îngrijorat de soarta banului său. Panica a atins culmea, când a început să prindă rădăcini svonul că în scurt timp și monarhia noastră va fi silită să pornească război și în cazul acesta statul, ca să-și acopere nevoile urgente, va pune mâna și pe banii cetățenilor plasați în bănci, pe acestea le va închide, și în acelaș timp valuta banilor de hârtie va scădea la un preț de nimic: cu un

cuvânt, dacă războiul va fi declarat, ne aflăm în fața unei totale derute financiare.

Ba speculanții fără suflet, au lătit vestea că statul va lua și vitele și bucatele oamenilor pentruca să-și hrănească armata imensă, iar prețul îl va restitui în rate anuale după terminarea războiului, — dacă-l va mai restitui vre-odată... Avem informații pozitive, că multe din comunele noastre sunt inundate de asemenea speculanți, cari îndeamnă poporul să-și vândă vitele din vreme, ca să nu vină apoi statul și țăranul să se aleagă cu nimica. Considerind apoi criza financiară prin care trecem și pe care o simte și țăranul în măsură destul de mare, nu e mirare dacă se lasă înșelat de svonurile alarmante și-și dă vita din bățatură pentru prețuri ridicole.

În fața acestei situațiuni ne ținem de cea mai mare datorință să lămurim opinia noastră publică, asigurind-o că veștile alarmante puse în circulație nu sunt decât opera speculanților de reacredință cari, profitând de ocaziune și de naivitatea lumii, își fructifică capitalurile de zeci de ori mai favorabil decât în timpuri normale. Suntem încă departe de momentul ca războiul să fie declarat, și chiar dacă el ar fi în deplină desvoltare, nici în cazul acela nu avem voie să ne pierdem încrederea în instituțiile de bani, cari la noi în țară ca și în Austria sunt organizate pe bazele cele mai solide, iar valuta e perfect aranjată.

Îndeosebi băncile noastre au dat totdeauna dovadă de o rară soliditate, ieșind la toate ocaziunile neprihănite din crizele de bani prin cari a trecut țara. Aceia cari-și păstrează la băncile românești avutul, pot fi deplin liniștiți de siguranța lui. Și ca să dovedim că știrile alarmante ce au început să prindă în timpul din urmă tot mai mult teren, sunt cu totul neîntemeiate, ne provocăm la factorii cei mai chemați din monarhie, guvernele austriac și ungar, cari ambele au grăbit să liniștească opinia publică, cel dintâi prin glasul ministrului de interne, baronul Heinold, iar al doilea prin cuvântul ministrului de finanțe, Teleszky.

În Austria ca și la noi, lumea îngrozită de fantoma războiului, a asaltat în mai multe orașe băncile cerind să li se restituie sumele depozitate. Deputatul Langenhan interpellând

Iov însă nu se clatină în credința sa, nici în integritatea sa, nici nu cedează bănuellilor prietenilor săi că ar fi păcătos. Crede că Dumnezeu e drept și că suferința lui e din voia lui Dumnezeu, și nici decum nu e o urmare a păcatelor sale. Tragedia vieții lui nu constă în aceia că avuția sa s'a prăpădit, că fiii săi au fost omorâți, că sănătatea lui s'a sdruncinat, că soția sa s'a prefăcut în ispititoare, și prietenii lui sunt ca o mângâiere înșelătoare, ca un părușu cărui i-a secăt apa, și nu mai poate astâmpăra setea călătorului leșinat de sete.

Ci tragedia vieții lui e: concepția lui despre viața stăpânită cu dreptate de Dumnezeu s'a împrăștiat și credința în Dumnezeu dreptății, s'a întunecat și aproape a dispărut.

Credința celor trei prieteni era: Dumnezeu e drept, e răsplătitor virtuții și pedepsitor fărădelegii și păcatului. Și astfel crezând acuză pe Iov că-i fățarnic deoarece Dumnezeu nu l-ar fi adus la atâta suferință dacă ar fi fost el drept. Iov cu vehemență înfruntă socotințele prietenilor săi, cari se folosesc de premise false întru justificarea lui Dumnezeu, ca și cum Dumnezeu ar fi lăsat oamenilor înțelepciunea de ai înțelege și judeca faptele sale.

Cunoscându-se el nevinovat, nu socotește că a meritat starea de mizerie în care se află și exclamă că e zădarnică și nevinovăția, și însaș virtutea nu te poate acoperi când mâna lui Dumnezeu după multele cercări i-ar fi luat și viața. Nu se teme de judecata lui Dumnezeu, o aș-

teaptă liniștit. El știe că viața e așa cum este iar nu cum și-o închipue prietenii săi. Iov le atrage atenția că în lume adeseori cei răi prosperează în toate bunătățile:

„Copiii lor se înmulțesc
Și casele lor sporesc, și frică nicăiri
Și biciul lui Dumnezeu nu l-au simțit
Vitele lor se sporesc și viteii lor sunt o
[ciurdă

Și copiii lor se joacă sgomotoși
Și nu încetează chitara cu glas de veselie.
Dar vine și lor ciasul de plecare,
Și zic lui Dumnezeu: Departă-te de noi
Nu oftăm să-ți cunoaștem căile tale.
Cine e Dumnezeu să-i slujim lui?
Și ce folos avem să i ne rugăm?
(Cap 21 8—17).

Prietenii lui răspund că prosperitatea celor fărădelege e nestatornică,, la ceace răspunde Iov: Da, lumina celor răi o stânge Dumnezeu

Și-i acopere umbra morții
Pe cei buni ca și pe cei răi.

Dar o răsplată trebuie să fie. Și Iov găsește că nemurirea ar fi o răsplată pentru cei ce sufer. Inzădar caută din lucrurile naturii să-și întărească nădejdea unei nemuriri. El zice:

„Arborele nădejde are, că de se va tăia, el iară
[va odrăsl

Că de va îmbătrâni rădăcina lui, umezeala pământului
li va ridica nouă mlădiță. Iar omul murind nu
[mai este,
Se varsă ca apa și nu se mai adună, ci se
[svântă pământul.

O de m'ai ascunde și pe mine în groapă
Până ce va peri mânia ta asupra capului meu.
(Cap. 14 v. 7—23).

El însă a trăit într'o epocă înainte de existența credinței în nemurire, și credea că astfel e viața omenească croită din nedreptăți nerăsplătite, cu toate acestea el nu se depărtează de Dumnezeu. Și fiindcă acest Dumnezeu nu este ca un om cu care să vorbească, să-i auză cuvântul Lui Iov exclamă din adâncul sufletului:

O de-aș ști unde se află el
Să pășesc înaintea tronului lui
„Să desfășur înaintea lui necazul meu.

„Și iată mă duc să-l găseșc, dar nu-i dau de
[urmă

„Și îndărăt mă întorc, și nu-l simțesc,
„Iată, la stânga lucrează și nu-l pot vedea,
Și de-a dreapta se ascunde, să nu-l pot întâlni.
El odată credea că chiar când lui Dumnezeu ar descoperi în aer cauza lui nu va fi sprijinită, căci precum nu rămâne cale în aer după vulturul ce zboară după prada sa nu va schimba Dumnezeu planurile sale.

pe ministrul președinte a cerut lămuriri liniștitoare cu privire la svonorile alarmante cari în cele din urmă, dacă nu se iau măsuri, vor provoca o adevărată derută financiară și economică. În absența ministrului președinte, răspunde ministrul de interne, baronul Heinold. *Spune că încă în Octomvrie, când într'unul din orașele Austriei depositarii dela o bancă mare și solidă au asaltat institutul, inspectoratele țării au condamnat în modul cel mai energic lățirea de vești alarmante. De atunci svonorile neliniștitoare au prins teren și în alte cercuri administrative, provocând greutăți.*

Ministrul Heinold se provoacă apoi la declarațiile făcute de ministrul de finanțe încă în 1909, când acesta a dat cea mai categorică desmințire svonului că în caz de război statul s'ar atinge de banii particularilor plasați în bănci. Nici nu se poate închipui un asemenea lucru într'un stat constituțional, bine ordonat, cum e al nostru. Convenția internațională oprește chiar și pe dușman să puie mâna pe banii depozitați. Ministrul îndrumă autoritățile provinciale să lămurească în acest senz opinia publică, iar față de speculanții cari seduc publicul să ia măsurile cele mai radicale. Roagă însăfârșit ca și presa să țină seamă de aceste instrucțiuni.

Ministrul de finanțe al Ungariei face deasemenea declarațiuni liniștitoare în numărul de azi al lui „Pester Lloyd”.

— Cu toate că trăim vremuri grele, a spus ministrul, n'avem motive să disperăm de viitor. **Avem bună nădejde că punctele de divergență vor putea fi înlăturate pe cale pacifică.**

Criza financiară e foarte firească în timpul de față și nu e decât rezultatul evenimentelor politice. Din punct de vedere economic sunt cu mult mai păgubitoare pentru institutele financiare svonorile tendențioase puse în circulație de oameni interesați, decât războiul însuș. **Chiar pe timp de război, banii sunt în loc mai sigur, dacă sunt plasați în institute solide decât dacă rămân în mâinile particularilor...**

Iov își face singur judecată: Căile lui Dumnezeu rămân ascunse înaintea omului; pe noi de toate părțile ne încunjură, Infinitul. Oamenii din baerile pământului desfac metalele scumpe, de unde paserile nu zboară nici fearele sălbatice se ascund. Astfel înțelepciunea este ascunsă întocmai unde omul nu străbate, unde închipuirea nu ajunge, și porțile științei omenești îi sunt zăvorite: singur Dumnezeu știe locul său ascuns.

„Unde se găsește înțelepciunea?
„Și care-i al științei lăcaș?”

Răspuns-a adâncul: Nu este în mine!
Și marea a răspuns: Nu este cu mine!”

Ascunsă e de tot omul, și Pasărilor cerului nu o
[ajung
Vremelnicia și moartea au zis: Au auzit mări-
[rea ei
Dumnezeu le-a întărit calea și le știe lăcașul
Că el vede cele de sub Cer și știe pe cele
[ce a făcut pe pământ,
El a pus cumpăna vânturilor și a măsurat apa
[mărilor

Și fulgerilor le-a arătat calea lor.
Atunci a pus înțelepciunea și a așezat Știința
Și le-a arătat omului zicând:
Iată: Frica Domnului este înțelepciunea,
Și instrăinarea de rele se chiamă: Știință.

(Cap 28).

† Contesa Maria de Flandra

București, 13 Noemvrie.

Din Bruxelles a sosit azi dimineață știrea dureroasă a încetării din viață a A. S. regale contesa Maria de Flandra, mama regelui Belgiei și sora M. Sale regelui Carol al României.

Doliul care lovește azi atât de crud familia noastră regală, e împărțit de întregul popor român, care a știut totdeauna să-și identifice zilele lui bune, ca și cele de restriște, bucuriile și durerile lui, cu cele ale înțeleptului său Suveran. Fie că în aceste momente de grea încercare, suveranul nostru iubit să-și găsească mângăierea de mare pierdere care-L lovește, în dragostea caldă și devotamentul nețărnut cu care Il înconjoară un întreg popor.

A. S. R. contesa de Flandra, principesa Maria de Hohenzollern, e născută la 17 Noemvrie 1845, moare deci în vârstă de 67 ani. La 25 Aprilie 1867 s'a căsătorit cu contele Filip de Flandra, fratele defunctului rege Leopold II al Belgiei. Din această căsătorie au ieșit trei copii: principesa Henrieta, căsătorită cu principele Emanuel d'Orléans; principesa Josefina, căsătorită cu principele Carol-Anton de Hohenzollern și principele Albert, actualul rege al Belgiei.

M. M. L. L. regele Carol și regina Elisaveta au primit cu o adâncă mâhnire știrea despre încetarea din viață a A. S. R. principesei Maria a Belgiei. Indată după primirea acestei vești dureroase, M. Sa regele Carol a transmis preaiubitului său nepot, regelui Albert al Belgiei, expresiunea profundei Sale întristări.

Curtea regală română a luat doliu pe timp de șase luni, cu începere de Marți.

Corpul contesei de Flandra a fost îmbălsămat azi după prânz.

Principele și principesa Carol de Hohenzollern au sosit. Principesa nu știa încă despre moartea contesei, care i-a fost comunicată de cătră generalul Terlinger trimis spre a-i saluta la gară. Epidemia de gripă bântuia de vre-o 15 zile în palatul contesei, unde ducele și ducesa de Vendome și copiii au fost pe rând atinși. S'au anuțat că regele României nu va veni la Bruxelles. Funerariile contesei de Flandra au fost fixate pe Sâmbătă.

Și fiind însăș Natura un mister, pe care nu-l cunoaștem să nu ne mirăm de misteriiile morale ale vieții.

Dumnezeu replică acestea lui Iov și prietenilor săi prin glasul de vifor:

„Unde ai fost când am întemeiat pământul
Spune-mi de ai cumoștință.

Măsurat-ai tu întinderea lumii,
Când s'au făcut stelele m'au laudat cu mare glas

[toți ingerii mei
Au doară ai venit la vistieriile zăpezii, și ale
[grindinei vistierii le-ai văzut?

E un sublim capitol în care se arată cum a slăvit Dumnezeu în lume legea și ordinea și pozoaba, un capitol care nu se poate perifriza. Dumnezeu condamnă pe cei trei prieteni pentru argumentele lor sofiste, cari falzifică faptele vieții rinduite după planurile lui Dumnezeu nepătrunse de mîntea noastră, și mângăie pe Iov cu toată ireverința lui îndrăzneată, în care se arată la aparență.

Simpatia autorului e declarată pentru Iov și nu pentru cei trei prieteni, cari n'au grăit înaintea lui Dumnezeu nimica adevărat, precum a grăit Iov.

Prologul dramei încheie că Iov are alți 7 fecior și 3 fete și avuțiile sale do odinioară îi se duplică.

Actul de deces al contesei de Flandra constată că a sucombat în urma unei congestiuni cerebrale de formă apoplectică.

Toți suveranii Europei vor fi reprezentați la înmormântare. Se așteaptă reprezentanți al regelui României.

Bruxelles. 13. — Afluența trăsurilor la palatul contesei de Flandra este atât de mare încât casa portarului a fost literalmente luată cu asalt. Printre primii înscriși cităm: președinții camerei și senatului, nuntial papal, ministrii, diplomații, numeroase depeși de condoleanțe.

Toate pregătirile făcute în vederea aniversării suerei pe tron a regelui au fost părăsite astăzi: astfel Te-Deumul, serbările publice etc. au fost contramandate. Trupele cari trebuiau să iasă în mare ținută, nu au putut să fie toate anunțate la timp; steagurile au fost retrase, pentru a fi ridicate numai până la jumătate în semn de doliu.

Recepțiunea dela ministrul de externe de astăseară a fost contramandată.

Cronică brăileană.

Criza financiară și situația agriculturii. — Alergerile generale. — Știri artistice.

Brăila, 13 Noemvrie v. 1912.

E o atmosferă de nouri și fum. Un fum gros din orient ne înecă sufletele, între cari apar trei siluete: războiul, criza și moartea, e o legătură strânsă între acestea, datorită cărora putem vedea cele mai neașteptate salturi dela bine la rău, dela rău la un „bine” superficial ademenitor care va cere vieți timere după gustul și capriciile lor.

Aceste trei schelete scârboase își bat joc de ideile cele mai frumoase de civilizație; „dreptul celui mai tare” va birui. Războiul, criza și moartea se ridică deasupra tuturor răsând sălbatic de străduințele popoarelor ce vor să învingă. Astăzi mai mult ca ori când se vede că toată vâlva națională bulgară etc. nu era pentru civilizație pentru a scoate din robie pe frați din Macedonia, ci era un instrument de încercare, un fel de punte, dar care avea să plătească și birul celor trei schelete uricioase și infernale.

Până în prezent un singur factor din cei trei s'a abătut asupra țării noastre: criza. Știrile curg în fiecare ceas din ce în ce mai variate. Închiderea Dardanelor pare un fapt sigur. Cine știe dacă nu vom vedea pe cei trei factori uniți?

Dar să vorbim de criza financiară și modul cum se prezintă starea agriculturii noastre în general.

Insă este o filosofie a utilitarismului, care se reasumă în: Fii virtuos și vei fi fericit. Cartea lui Iov arată un om virtuos și supus la încercări grele.

Naturalismul se reasumă în principiul: Nu există și nu e de vre-un folos o revelație divină. Cartea lui Iov răspunde: În suferință lumina naturii se perde într'un nepătruns întunec.

Și există filosofia agnosticilor, cari susțin că Dumnezeu și viața viitoare vor rămânea în veci neînțelese de noi. Dar Cartea lui Iov răspunde că în vârtejul acestei recunoașteri strigătul neadormit: O de Te-aș cunoaște! — e real și neînăbușit.

Și au mai trecut veacuri dela alcătuirea acestei drame până a venit Nazarineanul să ne arete că fără răstignire nu este înviere, și fără suferință nu este mântuire adevărată.

Și această lecție e legea însăș a vieții desrobite din cătușile imperfecțiunii, și o condiție a înaintării spre desăvârșire, deopotrivă stăpânitoare peste natura fizică și peste cea morală.

Rosia, 8 Noemvrie 1912.

Tr. Scorobetu.

Comerțul nostru în general stagnează. % din șlepuri stau în portul nostru deșarte, iar restul de ¼ prin diferite alte porturi dunărene, așteptând noi ordine. Navlurile au scăzut considerabil dacă luăm ca bază corabia, se plătește lei 2.50; vapoarele de mare, spre nord 11 schillings, iar Italia unde se mai face puțin export se plătește 17—18 franci; adică au scăzut la o treime din cât erau până acum câteva zile. Cui se datorește acest fapt?

— Faptului că nici un negustor nu mai riscă a încărcă vase pentru a le expune, de vor trece prin Dardanele și deci nu mai au căutare. Mai e apoi faptul că timpul e înaintat. Vasele mici: șlepurile etc. au tras la ernat conform ordinului dat de societățile de asigurare și navlurile sunt scăzute.

Din cauza ploilor continue, semănăturile de toamnă în mare parte nu s'au putut face. Pământul e umed și grâul care constituie baza comerțului nostru de export, nu poate fi semănat acum când trebuie: toamna prin urmare vom avea o recoltă relativ mică. Porumburile din aceeaș pricină sunt ilave, depozitate în coșare. La obor transporturile de porumb vin foarte puține și se vând pe prețul de lei 20 chila, adică 5 lei sacul, sau 1 leu banișă. Morile nu-l mai primesc din aceeaș motive; în schimb unii l-au vândut fabricilor de spirt. Prin urmare la primăvară din cauza inferiorității porumbului din recolta de toamnă, nu va fi prețuit și exportat; din contra porumbul din recolta primăverii anului curent va avea căutare și se va vinde pe un preț bun.

Semănăturile de primăvară: orzul, ovăsul etc. vor trebui să completeze locul liber, îngăduit de grâu, deci vom avea o supraproducție iar prețul va scade. La ce câștig se mai pot aștepta agricultorii?

Comerțul nostru se va resimți și cutremura adânc la primăvară, când ni se vor prezenta ochilor catastrofe considerabile.

Suntem în pline alegeri generale. Anul acesta am avut cele mai libere alegeri. O luptă frumoasă a fost la colegiul al 2-lea de cameră la care au luat parte 12 candidați, pentru 3 locuri. A reușit doctorul Dumitrescu-Brăila, (cons. democrat) care era cel mai indicat, fiind un orator excelent în care se pun mari speranțe.

Partidul naționalist-democrat din localitate a ținut să dovedească că, cât e de popular și iubit șeful lor domnul Nicolae Iorga. S'a lansat următorul apel:

Domnule Alegător,

Față de importanța cu totul deosebită a chestiunilor și hotărârilor viitorului parlament, când reprezentanții națiunii vor fi chemați să decidă între altele asupra politicii noastre externe, partidul Naționalist-Democrat cu atât mai mult socotește de a sa datorie a lupta în alegerile actuale.

Comitetul partidului din Brăila, a decis susținerea unei singure candidaturi, a Domnului

NICOLAE IORGA

Profesor Universitar și membru al Academiei Române a cărui desinteresată dragoste de țară și luptă pentru întregirea neamului românesc este în deobște cunoscută. Comitetul face un călduros apel la sentimentele Dv. de bun român cerându-vă votul pentru acest ilustru bărbat.

Cu încredere în votul Dv. cinstit, așteptăm alegerea la colegiul al II-lea de Cameră din Brăila a lui

NICOLAE IORGA

a cărui prezentă în parlamentul român este acum o necesitate națională.

Partidul Naționalist-Democrat.

Brăila, Noembrie 1912.

La această chemare s'au grăbit a răspunde 404 alegători, în mare parte din partidele adverse, convinși fiind de superioritatea calităților acestui distins bărbat, căruia alegerile îi sunt de prisos. Țin să menționez numai că dacă el, Nicolae Iorga, ar fi fost în localitate printre alegători, ar fi reușit pe deplin în alegeri, cu toate acestea alegerile s'au încheiat cu 2 balotaje, cu toate că nu s'a cheltuit nimic din partea naționaliștilor-democrați, prin aceasta înțelegem că voturile au fost date toate din inimă, fără nici o presiune. Mai e vrednic de notat că numai

candidatura lui Nicolae Iorga a provocat balotajul în care au căzut cei mai „indicați”. Soldați credincioși ce compun și reprezintă partidul în localitate au trimis o telegramă șefului lor, reînviind dovezile de simpatie de care se bucură atât din partea lor cât și alegătorilor.

Domnul Nicolae Iorga își va retrage candidatura, actualmente fiind deputat de Prahova, cu o majoritate zdrobitoare. Un succes mare, care ne umple sufletul de bucurie e acela renumit la București, unde a întrunit cele mai multe voturi după guvernamentali.

Compania lirică de operete Const. Grigoriu a părăsit orașul nostru după o serie de 16 reprezentațiuni, lăsând cele mai adânci regrete că astfel de sărbători artistice sunt rare și de scurtă durată. În ultima serie s'a reprezentat și o operetă originală „Isbânda dragostei” libretul de Tinc, iar muzica de I. Brătianu, foarte frumoasă, ceea ce ne îndreptățește a crede că în viitor ne va da lucrări mai superioare.

Artiștii teatrului Național din București în frunte cu dșoara Maria Filotti, Domnii Soreanu, Iancovescu etc. și cu concursul irezistibilului comic Niculescu-Buzău, vor reprezenta „Pătina cea mare”, comedie în trei acte, jucată de curând pe scena teatrului Național din București.

Celebra divă Nadina Van-Bradt, a dat în seara de 12 crt. la Teatrul Regal o mare serată de gală, în fața unui public select cântând din cei mai mari compozitori ca Verdi, Donizetti, Korsakoff, Schubert, Mendelssohn, R. Strauss, R. Wagner, Berlioz, Massenet, J. Strauss, etc. obținând un succes formidabil.

Henriette Roggers, înconjurată fiind de o trupă excelentă va reprezenta la Teatrul Pasalacua marele succes al fostei companii Al. Davila „La vierge folle” (fecioara răătăcită) de Henry Baillaile și „Le demi-monde” de Dumas-fiul în seara zilelor de 14 și 15 crt. De aci va pleca la București.

Ca în toți anii un circ și-a anunțat sosirea acum, Hamerschmidt e destul de cunoscut și care va atrage desigur pe lângă elită cu deosebire populația mărginașă, circuit având un „ce” al lui atractiv.

Ca nici odată îmbulzeala la Cinematografe Dumineca aceasta a fost colosală. Toate Cinematografele erau pline până la ultimul loc.

Dintre filmele cele mai de seamă cităm pe cele dela Frances și Iluzion, cari au fost în deosebi gustate. *Ion Borvizeanu.*

Dezastrul bulgarilor.

— Povestirile unui refugiat politic din Sofia. —

București, 13 Noembrie.

De câteva zile se află în București un anume Nenciu Ivanoff, refugiat politic din Sofia. Nenciu Ivanoff este unul din puținii bulgari, care înainte de a se declara rășboiului Turciei, s'a manifestat, fățiș, împotriva rășboiului. El este socialist, dar era și student, cu toată vârsta cam înaintată, căci are aproape 35 de ani. S'a refugiat din Bulgaria, într'un sat de pe marginea Dunării, stă în București de câteva zile și acum are de gând să ia drumul Parisului.

Am zărit pe Nenciu Ivanoff la masa unei cafenele. El declara:

— În Sofia nu se cunoaște încă, destul de bine, situația rășboiului ce-l purtăm în potruva Turciei. S'a dovedit însă, că armata ne este decimată și rășboiul nu se va termina curând. Posibilitatea unei înfrângerii a Bulgarilor la Ceatalgea nu este crezută și acela care ar voi să o anunțe la Sofia ar fi sfâșiat. Se știe însă foarte bine că în rășboiul acesta aliații nu s'au tratat între ei cu destulă fidelitate. Sârbii au luptat petru dâșii, grecii, pentru ei și tot așa și muntenegrenii. Aceasta s'a văzut din refuzul pe care sârbii l'au opus Bulgariei când i-a fost cerut de generalii noștri și din graba cu

care au anexat pozițiunile ocupate. Guvernul este acuzat că nu și-a cunoscut aliații. Toate acestea nu fac decât să se agite populația și nu m'aș mira, ca să aud în curând de o revoltă provocată în sânul Bulgariei.

Nici o pierdere a bulgarilor nu a fost mai profund simțită în masa poporului decât aceea dela Kirkilisse, unde floarea intelectualilor a pierit, din cauza greșelii fără seamăn a comandantului Toșeff. La noi — spunea Nenciu Ivanoff — nu se mai pronunță acest nume și de câte ori ne vine în minte, vedem o mare de sânge care ne înecă. Familia lui Toșeff este zi și noapte păzită de sentinele.

Nu numai urmașii lui Toșeff sunt amenințați de primejdie la Sofia. Familiile tuturor comandantilor cari poartă armata acum pe câmpiile Turciei, ducându-o la o peire sigură, vor fi tot astfel amenințate, în cazul când victoriile anunțate la început nu se vor răzîma pe triumful din urmă.

Nenciu Ivanoff vorbind de sentimentul pe care bulgarii îl au față de conducătorul lor suprem spune:

— De remarcat este faptul că atunci când, de pe câmpul de rășboi, să anunță în Sofia nimicirea turcilor, poporul nu manifestă atât pentru țară, cât pentru armată. Oficialitățile, doar, odată cu anunțarea victoriilor, nu uitau să pronunțe întâi numele viteazului și înțeleptului „țar al tuturor bulgarilor și cuceritor al Bizanțului, căruia totul i se datorește”. Când se va afla însă de înfrângerile bulgarilor la Ceatalgea, — unde, în nici un caz nu trebuia să meargă oștirea noastră — numele țarului se va șterge din inimile tuturor Bulgarilor. Și pentru a-și relua locul pierdut în aceste inimi sfâșiate de durere, țarul va trebui să intre în Constantinopol. Almintrelea nu se va întoarce în Bulgaria, căci întâiul pas ce-l va face pe acest pământ pustiit, îi va fi fatal. Părerea aceasta e a multor bulgari.

Declarațiile lui Nenciu Ivanoff, ale acestui revoluționar, oglindesc, dacă nu credințele tuturor bulgarilor, cel puțin intențiile multora dintre ei.

Buri.

Instalarea noului protopop al Ciacovei

— Corespondență ocazională. —

Ciacova, 26 Noembrie.

După o văduvie de trei ani urmată de moartea regretatului Ioan Pinciu, în tractul Ciacovei s'a deslântuit o luptă agitată în jurul alegerii noului protopop, luptă, care a agitat până la extrem spiritele credincioșilor de legea greco-orientală. — Instalatului protopop, dlui Augustin Ghilezan, până aci preot în comuna modestă Omor, după numirea sa de administrator, i-a succes să câștige simpatiile factorilor competenți, atât de la Consistor, cât și în tract, așa că învingând toate greutatețile, Duminecă, în 24 Noembrie, a fost instalat definitiv de protopresbiter al tractului și paroh al comunei Ciacova.

Despre actul instalării vă raportează în următoarele.

Ca mandatar episcopesc a funcționat P. O. D. Ioan Pepa, protopop al Buziașului, care a fost așteptat Sâmbătă în Timișoara de o deputațiune din tract condusă de dd. George Breban consilier reșegesc și Dr. Iuliu Luchici, avocat în Ciacova. —

Ajuns la Ciacova de cu seară, dimpreună cu noul protopop, mandatarul episcopesc a fost întâmpinat cu strălucită pompă, cum nu s'a făcut până aci nimănui. Sosiții au fost primiți în mod festiv din partea delegațiunilor preoților și învățătorilor din tract, a comunei bisericesti în frunte cu dd. Dr. George David, Aurel Drăgan, conducătorii oficiilor și o lume de oameni. Comitetul aranjator, fiind compus din membrii atât de agili și însuflețiți ca dd. Dr. George David, învățătorul Ioan Gruescu, Ion Micu, conducătorul de cor Ion Uzoni și alții au săvârșit o muncă uriașă așa că primirea a fost într'adevăr împărătească, servind ca o dovadă a înbirei duse la admirație ce are tractul și parohia Ciacova pentru alesul ei. Bandierul de peste 30 de călăreți, porțile triumfale, focul bengalic, discursurile însuflețite vor rămânea neuitate pentru participanți. — Mandatarul episcopesc a descins la locuința noului protopop, unde seara a fost surprins

de serenada și conductul cu torțe și lampioane aranjat din partea corului vocal din localitate, condus cu mare destoinicie din partea harnicului econom *Ioan Uzoni*. — Mandatarul episcopesc și noul protopop au fost salutați călduros din partea dlui Dr. George David, avocat, și președintele com. parohial. A răspuns în termeni aleși mandatarul episcopesc și protopopul.

Ziua următoare s'a celebrat cu mare pompă serviciul divin sub conducerea mandatarului episcopesc asistat de protopopul Augustin Ghilezan și preoții Aurel Drăgan, A. Maghețiu, Teodor Petcu, Ioan Coșariu A. Chicomban și de distinsul ceremoniar dl *Dr. Mihăescu*, simpaticul diacon din Caransebeș, prezent ca oaspe. S'au cetit actele de instalare și s'au predat apoi din partea P. O. D. protopresbiter *Ioan Pepa* evanghelia, cheia bisericeii și gramata episcopescă. Dl mandatar episcopesc s'a distins și aci prin cunoscuta sa vervă oratorică și prin puternica sa individualitate în urma căreia și-a câștigat simpatii generale în Bănat așa că azi cu drept cuvânt este considerat de cel mai pregnant reprezentant al eclesiei militante la noi. — Dl comisar a fost cu această ocazie la înălțime în discursul său rezolut și energic descriind chemare unui protopop adevărat la noi în Români, după cum în în adâncul inimii toți poate ni-am inchipuit-o însă poate fără speranță de-a auzi de pe amvon un credeu național atât de puternic. — A urmat acestui discurs răspunsul protopopului *Augustin Ghilezan*, cuvintele blânde ale unui bărbat de inimă, care caută să tragă în brațele sale întreaga turmă fără deosebire de partid.

„Resensul urmat atencțiilor personale din partea unora dintre Dv. au ars în focul iubirii mele față de biserică și turma mea și azi dornic de muncă Vă chem...” — astfel de cuvinte frumoase au indușat și mișcat adânc pe cei prezenți și este de sperat că o deplină armonie se va restabili spre fericirea tractului și-a vieții românești din aceste părți.

După terminarea serviciului divin, au urmat recepțiunile dlui comisar, apoi vizitele la familiile distinse și autoritățile din loc, iar după aceea banchetul mai cercetat ca cel aranjat nu de mult cu ocaziunea vizitațiilor canonice din partea episcopului sârbesc și catolic.

Societatea a rămas împreună până târziu bucurându-se de această zi mare și însemnată în istoria tractului.

A urmat seara concertul dat de corul vocal din localitate, condus cu atâta dibăcie și sânge rece de dl *Ion Uzoni*, încât un oaspe insufletit l'a pus într-o linie cu Vuia. Nici nu cred să mai existe în Bănat cor țărănesc condus de un țaran, care să fie mai disciplinat și mai bun.

La instalare au participat în număr mare oaspeți străini, din Caransebeș dd. Dr. Corneliu Cornean, St. Jian, Dr. D. Ciofoca, Dr. I. Mihăescu și alții.

Ne-am despărțit cu toții în convingerea că biserică noastră a câștigat o forță excelentă în noul protopop, și că pentru tractul Ciacovei se începe o epocă nouă de muncă rodnică. **Coresp.**

Scrisoare din Belgrad.

— Cum a fost încheiată alianța balcanică. —

Belgrad, 23 Noembrie.

Faptul încheierii alianței balcanice a fost o surprindere pentru întreaga Europă. Nimeni nu știa prin cine și felul cum a fost pregătită și mai cu seamă spre ce scop a fost încheiată această alianță.

Un înalt dignitar de stat, care deia în Geneva întreținea legături de prietenie cu surghiunitul Petru Carageorgevici și care este înrudit cu numeroase familii înalte din Belgrad, în urma relațiilor lui absolut autentice povestește lucruri importante despre secretele creării alianței balcanice.

Numitul dignitar spune, că ideea confederației statelor balcanice a propus-o acum patru ani Ciarikov, ambasadorul rus la Constantinopol. El avea planul de a aduna într-o alianță pe cele patru state balcanice în scopul împărțirii Turciei. Planul acesta el l'a comunicat cu prim-miniștrii de atunci Pasici al Serbiei și Geșof al Bulgariei, apoi regelui Nichita al Muntenegrului, pe atunci principe numai, cari toți au primit cu plăcere planul acesta. Ceilalți domnitori, mai cu seamă principele Ferdinand al Bulgariei nu aveau cunoștință despre ideea acestei alianțe.

Timpe de patru ani acțiunea decurgea sistematic și în cea mai mare taină. Pasici, pentruca să aibă mână liberă, a demisionat ca prim-ministru și întreținea legături permanente cu comitații și cu bandele bulgare și sârbe, cari la rândul lor serviau date importante în privința cunoașterii viitorului câmp de război.

Adevăratele servicii de spionaj în Macedonia și în celelalte provincii ale teatrului de război le făcea însă Ion Cvitty, profesor la universitatea din Belgrad, același Cvitty, care cu prilejul izbucnirii războiului prin foi volante scrise în limba englezească explica motivele cari

au necesitat acest război. Acest Cvitty câștigă o scrisoare de recomandare de la guvernul otoman, pentru ca să studieze referințele geologice. Timpe de doi ani, în verile anilor 1910 și 1911, el și ajutorul său parcuseră Macedonia, Serbia-veche și Tesalia. Ajutorul lui Cvitty era Dragomir Putnic, șeful statului major al armatei sârbești.

E interesant, că în vara anului 1912 guvernul ungar a recercat autoritățile administrative din Bacica, îndrumându-le să dea mână de ajutor profesorului privat Andreovici de la universitatea sârbească din Belgrad, care vine să studieze referințele etnografice în Ungaria. În călătoria aceasta Andreovici a fost însoțit de un ofițer al statului major sârb, petrecând aproape o lună de zile prin Bacica, Neoplanta, Semlin și Petruvaradin.

Timpe de doi ani pe străzile Adrianopolului un ofițer al statului major sârb vindea „boza” (băutură sârbească. N. Cor.) E foarte probabil, că și între vânzătorii de boză din Bacica s'a fi fost spioni sârbi și bulgari. În vara trecută un ziar din Szabadka spunea, că acești vânzători de „boză” se învăteau foarte mult prin casărmii, se interesa mult de felul armelor iar în casa unde locuiau ei singuri, într-o zi primă vizitatori înalți. În timpul acela vânzătorii de „boză” protestau energic contra bănuielilor de spionaj.

În răstimp alianța creiată în urma inițiativei lui Ciarikov s'a desfășurat deoarece Bulgaria și Serbia se certară asupra împărțirii teritorului cucerit. Cercurile neoficiale rusești, mai cu seamă sfântul sinod presionează însă asupra Bulgariei iar Geșof fu silit să cedeze dorințelor lui Pasici.

Anul acesta în luna lui Mai Geșof și Pasici crezură sosit momentul de a introduce și pe domnitori în tainele alianței. Grecia putu fi ușor înduplecată la aceasta conlucrare, deoarece ura contra turcilor împacă divergențele dintre dinastia și poporul grec. Petru, regele Serbiei stă exclusiv sub influința lui Pasici. Cel mai greu lucru era câștigarea regelui Ferdinand pentru această alianță. Anul acesta în luna lui Iunie regele bulgar petrecu vara în vila de pe moșia sa din comitatul Gômör. La sfârșitul lui Iunie ziarele ungurești colportau știrea, că regele Ferdinand s'a întors pe neașteptate la Sofia. Pe atunci această călătorie era comentată în multe feluri.

În Sofia, imediat după întoarcerea regelui, avu loc noaptea un consiliu de miniștri. În acest consiliu Geșof arată necesitatea alianței și rugă pe regele, să aprobe

alianța balcanică. Regele refuza să iscălească actul de învoire. Atunci Geșof îi întinse regelui un alt document, cerind să abdică de tron în favorul moștenitorului de tron Boris. Regele ceru trei zile timp pentru gândire. Consiliul de miniștri în unanimitate declară însă, că unul dintre documente regele trebuia să-l iscălească imediat. Regele putu fi înduplecat mai cu seama prin aceea că miniștrii îi linguseau vanitatea. În sfârșit, totuși, regele Ferdinand aprobă planul, pusă condițiune, însă, că noul regat bulgar să încheie o alianță ofensivă și defensivă cu Austro-Ungaria.

Dupăce actul fu iscălit și de către regele bulgar, cei patru autorizați ai celor patru state se întâlniră în luna lui Iulie la mănăstirea din Piro, în sudul Serbiei, la granița turcească, unde luară și un proces verbal referitor la împărțirea Turciei. Pretextul acestei consfătuiri era deschiderea unei noi linii ferate aci. La această deschidere a fost reprezentat și guvernul otoman.

Începând din Iunie din partea comandamentelor bulgar și sârb Geșof și Putnic au fost pregătit definitiv planul de război. Acesta a și fost executat exact. Într'un singur lucru numai s'au înșelat: executarea planului de război fu mult mai ușoară de cât credeau ei la început. Dupăcum se plănui, armata de vest trebuia să dea prima luptă mai mare la Ovcepolje, însă nu găsi aci nici o împotrivire; armata de est aștepta o mai mare împotrivire la Mustafa-Pașa, Turcii predară însă și această localitate. Referitor la Kirk-Kilise planul prevedea, că Bulgarii să impresoare această localitate și apoi să meargă mai departe spre sud.

Astăvară armatele bulgară și sârbă operau conform planului stabilit; generalul sârb Jivcovici operează independent. Acei cari urmăresc cu atențiune evenimentele de pe câmpul de război, vor fi putut observa că, câtă vreme ceilalți generali trimit acasă prizonieri, în acelaș timp Jivcovici nu trimitea nici unul. Jivcovici, care operează în Novi-Bazar se conduce de principiul, că el împușcă nu numai pe cei ce se răsvrătesc, ci și pe prizonieri. În Serbia i s'a răspândit faima, că el prețuiește mai ieftin praful de pușcă, decât pâinea; soldatul are nevoie de pâine, iar prizonierului i se cuvine glonte. Într'un timp generalul Jivcovici a împușcat o bandă de 1140 de albanezi.

Aliații s'au fost înțeleș asupra împărțirii prăzii încă înainte de izbucnirea războiului. Reușind ei acum, însă, să cucerească un teren mai mare, ei au abandonat planul de mai înainte. **Costache Senlin.**

Situația internațională.

Congresul european. — Minimul de pretenții ale Austro-Ungariei. — Constante semne de pace. — Atitudinea Rusiei. — Demersurile Germaniei.

Războiul. — Tratatul de la Ceatalgea. — Turcia nu cedează. — Complicații între bulgari și greci. — Luptele dintre sârbi și albanezi. — Generalul Iancovici la Durazzo.

Arad, 28 Noembrie.

Limpezirea situației e constantă și păcii îi zimbesc sorți din ce în ce mai favorabile. Abia acum apare cât de eronate și de inexacte au fost cele mai multe știri referitoare la nota diplomatică adresată de monarhie guvernului sârb. Svonurile că monarhia ar fi dat un *ultimat* se dovedesc de neîntemeiate. Chiar dela începutul războiului balcanic Austro-Ungaria a arătat statelor beligerante minimul ei de pretenții, pentruca acestea să-și poată fixa prealabil linia de conduită cu ocazia încheierii păcii.

Ziarul *Tribuna* din Roma vede situația în mare parte limpezită pe urma faptului că toate marile puteri aprobă minimul de pretenții ale Austro-Ungariei: Autonomia și neutralitatea Albaniei, refuzarea ocupării portului Durazzo din partea Serbiei, cedarea unui port neutral sârbilor și, în sfârșit garantarea absolută a intereselor austro-ungare în comerțul de pe Adriatică.

Consecvență în atitudinea ei de a nu se amesteca în Balcani până după terminarea războiului, Austro-Ungaria va controla în momentul potrivit noua situație și va griji să-și afirme interesele fără să jignească sferle de interese ale nici uneia din puteri. Convinsă că pretențiile ei legitime nu pot să întâmpine decât aprobarea celorlalte puteri, e gata să ia parte și la o conferință europeană, — fapt, care a făcut o calmantă impresie și în Rusia. Ambasadorul rus la Roma, d-nul *Krupenschi* a făcut pentru ziarul *Mes-*

sagero declarația că guvernul rus nu va complica situația prin ridicarea inoportună a chestiunii Dardanelor, dupăce paznicul strâmtoării de mare e tot Turcul, care chiar prin slăbiciunea lui ofere mai puține motive de îngrijorare celorce în caz de război ar vrea să treacă strâmtoarea. Impotriva independenței Albaniei Rusia n'are nici un interes de apărut și nu e învoită nici să sprijinească orbește pretențiile exagerate ale Serbiei.

Revirimentul acesta favorabil în atitudinea uriașului dela Nord se datorește în mare parte demersurilor întreprinse de Germania atât la cabinetul din Petersburg cât și la cel din Viena. E semnificativă împrejurarea, că ziarele din Belgrad au început chiar de pe acum să se plângă împotriva Rusiei, care n'ar da sprijinul așteptat Serbiei.

Un singur fapt întunecă perspectiva ce se desprinde din cele spuse mai sus: ocuparea orașului Durazzo de către generalul Iancovici. Dar acesta nu înseamnă încă consacarea succesului prin recunoașterea puterilor.

*

La Ceatalgea, afirmativ se urmează negocierile de pace, fără sorți de reușită însă. Turcii nu vor să cedeze bulgarilor decât teritoriile neînsemnate, mici rectificări de fronturi și refuză predarea Adrianopolului, precum și recunoașterea dominațiunii bulgare asupra localităților cucerite prin arme. În rest timp taberele sapă șanțuri, transportă tunuri și se fortifică pentru noi

ciocniri. Se pare că bulgarii vor să curme tratativele și să încredințeze soluția iarăș armelor. Din Sofia, în același timp, se lansează informația că turcii sânt de vină pentru trăgănarea tratativelor.

Se anunță de altă parte că bulgarii s'ar fi încăierat pe neașteptate și cu aliații lor, cu grecii, din pricina posesiunii orașului Serres, în care grecii voiau să se înstăpânească cu forța, deși era ocupat deja de trupele bulgare. Se pare că sunt motive de gelosie la mijloc și se spune că grecii ar fi întreprins în secret tratative speciale cu Poarta, asigurându-li-se Salonicul.

Evenimentele vor aduce în curând lumină asupra atâtor svonuri neînțelese încă pe deplin.

Cazul consulului Prohászka.

Neoplanta. — Din Neoplanta ni se anunță, că *lașa Tomici*, proprietarul ziarului sârbesc „Zastava” din Neoplanta, ca corespondent de război a fost pe câmpul de luptă împreună cu armata a 3-a sârbească și astfel a fost martor ocular al celor întâmplate la Prizrend cu consulul Prohászka. Tomici s'a întors acum acasă la Neoplanta și mi-a povestit următoarele amănunte autentice referitoare la cazul Prohászka:

— Mă uimește foarte mult faptul, cât de mult se exagerează cazul consulului Prohászka. La 21 Noemvrie eram încă în Prizrend și pot să vă declar în modul cel mai hotărât, că la 21 Noemvrie Prohászka se bucura de cea mai deplină sănătate. Iar, cine cunoaște spiritul eroic al aramei sârbe și mai cu seamă cel al generalului Iancovici, poate fi convins că nici de atunci încocoace consulului Prohászka nu i s'a întâmplat absolut nici o neplăcere. Când armata sârbă intrase în Prizrend, împreună cu Gravier, corespondentul lui „Figaro”, am vizitat pe Prohászka. Până atunci și de atunci ori cine a putut să vorbească cu dânsul. *E absolut neadevărat că palatul consular austro-ungar ar fi fost blocat.* Un singur lucru e adevărat, că Prohászka n'a comunicat deloc cu comandantul armatei sârbești care intrase în Prizrend și nici nu s'a prezentat acestuia, după cum o făcuse aceasta în prima zi consulul rusesc. De aici se explică apoi faptul, că comandantul armatei sârbești nu a ordonat gardă de onoare în fața palatului consular austro-ungar, ci numai în fața palatului consular rusesc.

— *E adevărat, că populația sârbească din Prizrend era consternată din cauza atitudinii lui Prohászka*, deoarece mulți locuitori se plângeau că oficianții consulatului ar fi agitat populația turcească împotriva armatei sârbești, și, deci, pentru acest fapt făceau responsabil și pe Prohászka însuși. Cu toate acestea în Prizrend domnește o așa ordine perfectă, încât e exclusă posibilitatea că lui Prohászka să i se fi întâmplat o cât de neînsemnată neplăcere ori vătămare. E adevărat însă, că lângă Ferizovici trupele sârbești au prins poșta turcească și între scrisori au găsit și două scrisori a lui Prohászka adresate mamei și fratelui lui Prohászka. Conținutul acestor scrisori era foarte ofensător la adresa armatei sârbești. Comandamentul sârbesc a desfăcut, între altele, și aceste scrisori pentru motivul că pe plicul scrisorilor nu era nici o însemnare, care să fi arătat că scrisorile ar fi oficiale, sau că ele ar fi trimise din partea unei persoane care stă sub scutul dreptului internațional.

— *Eu am vorbit personal cu d. Prohászka despre aceste fapte, iar dsa nega, că oficianții consulatului ar fi agitat populația turcească împotriva armatei sârbești.* Referitor la scrisori a spus că, da, a trimis scrisori mamei și fratelui dsaie, neagă însă să fi întrebăntat expresiunile ofensătoare ce i se impută a le fi făcut la adresa

armatei sârbești. Eu i-am amintit apoi, că *eu însumi cetisem scrisorile ofensătoare.* Imi răspunse, că și dânsul ar dori să le cetească.

— Peste câteva zile Prohászka îmi trimise prin dragomanul său o cartă de vizită să mă prezint la palatul consular. Întrebai pe dragomanul dacă e adevărat că Prohászka n'a făcut vizita nici până acum la comandantul general Iancovici. Dragomanul nu mi-a dat răspuns hotărât, își exprimă însă convingerea privată că probabil consulul nu a făcut vizita oficială generalului Iancovici, cauza însă n'o știe nici dânsul.

— Fiindcă generalul Iancovici nu voi să ne permită nouă, ziariștilor, să mergem cu armata, fără statul major, spre mare, eu am plecat prin Giacovița spre Ipek, ca să văd armata munte-negreană. După întoarcerea mea ofițeri ai statului major îmi spusera, că *în răstimp consulul Prohászka a făcut vizita oficială la generalul Iancovici și totodată a cerut generalului să-i permită, ceea ce s'a și întâmplat, a se depărta din Prizrend.* Generalul a declarat că *se poate depărta ori când va voi, în care caz el, generalul, se va îngriji de siguranța lui personală.* În Prizrend zilnic se aștepta plecarea consulului Prohászka, ceea ce însă până la 21 Noemvrie nu s'a întâmplat.

Prietenia dintre Rusia și România.

București. — Din o scrisoare pe care a trimis-o cunoscutul publicist N. Durnovo „Nouei Reviste Române” desprindem următoarele rânduri, pe cari le credem interesante pentru cetitorii noștri:

„Sunt în Rusia foarte mulți cari înțeleg cât de importantă e o alianță a noastră cu România. Avem 4 jum. milioane Ruși sub jugul austriac și unguresc. E întrebarea acum de partea cui se va da România într'un viitor război al nostru cu Austria. De sigur că de partea noastră. Dar pentru uaceasta Rusia trebuie să-și ia obligațiunea să inapoieze României Basarabia. Să ne rugăm înainte de toate ca Dumnezeu să dea diplomaților noștri gândul cel bun de pe timpul pentru aceasta Rusia trebuie să-și ia obligațiile Isvolski și Sassonow să nu mai stea multă vreme în fruntea ministerului nostru de externe. Dacă diplomația rusă voiește să aibă România de partea aliaților, frații ei spirituali, la rezolvirea chestiunii balcanice trebuie să-i promită că este favorabilă unirei laolaltă a poporului român și să nu mai nizuiască la nici o bucată din pământul românesc. România să-și mărturisească încrederea față de Rusia, recunoscând că nu e nimic mai și de folos pentru toată lumea, decât ca toți cei de aceeași credință să trăiască în bună înțelegere. Oare nu săvârșesc o minune astăzi statele balcanice aliate? Oare nu în unire stă puterea lor? Oare nu s'a pus capăt visului panslaviștilor de a înghiți statele balcanice în nesățiosul stomac al Rusiei? Presupunem că Românii văd și simt aceasta. Va ști însă diplomația lor să găsească momentul favorabil pentru a arăta drepturile și a stabili raporturile echitabile față de interesele românești?” N. Durnovo.

Ce spune presa oficioasă vieneză.

Viena. — Audiența ambasadorului austro-ungar la țarul Rusiei aci se consideră ca o dovadă despre *politica pacinică și corectă a cercurilor oficiale rusești.* Cercurile rusești, deși până la o anumită limită sprijinesc Serbia *ele în nici un caz nu se vor solidariza deplin cu pretențiunile Serbiei.*

Atitudinea Germaniei.

Köln. — În legătură cu vizita moștenitorului de tron Ferdinand la Berlin ziarul „Kölnische Zeitung” are următoarele informațiuni: Arhiducele s'a putut convinge despre faptul, că *guvernul german apreciază deplin situația critică a monarhiei austro-ungare și că el în referințele lui politice e cu considerarea la această împrejurare.* Părerea că Germania nu ar voi să se

angajeze pentru Durazzo, nu corespunde adevărului. *E vorba de mai mult, decât de Durazzo. E de-a dreptul de datorie Austro-Ungariei să-și stabilească, cari sunt interesele de viață ale monarhiei austro-ungare.* De altfel Germania nici nu ar fi atrasă într'un eventual război sârbo-austro-ungar, ci, numai în cazul când o altă mare putere ar sta cu arma de partea Serbiei, s'ar putea vorbi și despre o intervenție a Germaniei. În cazul acesta Germania nu va întârzia nici un moment de a-și dovedi credința față de aliata ei și pentru de a apăra în mod cuvenit interesele ei proprii și ale aliaților ei.

România va avea compensațiunl.

București. — „Epoca” publică un interview pe care l'a avut prin corespondentul ei dela Budapesta, cu un înalt personaj politic din Austria. Reproducem aci partea privitoare la chestia României:

— Credeți că Bulgaria va admite să se rectifice granița României? Și admitând-o nu va nutri intențiuni dușmănoase față de România?

— Bulgaria trebuie să recunoască că victoria ei o datorește în primul loc României. prin urmare e de prisos să spun că România va primi compensațiuni. Bulgaria nu poate deveni periculoasă României atât cât nu va înceta buna chibzuință militară și politică în regatul român. Un stat e ca un copil care se desvoltă zilnic până ce ajunge să devie perfect puternic. România are o armată impunătoare și am convingerea că ea se poate măsura oricând cu Statele aliate din Balcani. Desvoltarea industriei și comerțului, și progresul culturii din tânărul regat român, sunt cele mai perfecte dovezi că România e departe de a se teme de un stat cum este Bulgaria, sau ori care altul din peninsula balcanică.

Atrocitățile grecilor din Macedonia.

București. — Din Grebena se scrie că fruntașul aromân Cicma a fost decapitat de greci. Aceiași soartă așteaptă pe Nușiu Tulliu, pe eforii, institutorii, preoții și notabilii români din comunele Tura, Băcosa, Avdela, Pervole, Samarina și Grebena. Toți fruntașii acestor comune, au fost arestați de armata greacă și prezentați înaintea curții marțiale din Larisa unde urmează să fie executați.

Această scrisoare a fost trimisă printr'un căruțaș din Grebena la Salonic, iar de aci prin intermediul poștei austriace în România.

Din localitățile ocupate de greci nu se poate trimite nici un rând fără să fie citit și aprobat de funcționarii greci.

București. — Românii macedoneni vor alege o comisiune care se va duce la Viena, Berlin, Paris, Londra și Roma, spre a expune guvernelor respective situația elementului românesc în Turcia.

Această comisiune va pleca peste o săptămână, cel mai târziu.

Sârbii au ocupat Durazzo.

Belgrad. — După o telegramă a generalului Iancovici trupele sârbești au ocupat azi Durazzo.

Pregătirile militare ale Serbiei.

Belgrad. — Din isvor competent sunt informat că comandamentul corplui VII de armată a ordonat tuturor ofițerilor și oficianților militari în rezervă ca în decurs de 24 ore să se prezinte la regimentele lor.

Speranțe de pace.

Belgrad. — După informațiile ziarului „Pravda” primul-ministru Pasici ar fi declarat unui deputat, că *conflictul Serbiei cu monarhia*

Biroul tehnic

G 324

Inginer
diplomat
autorizat legal.

Robert Goldschmidt

Telefon: 489.

Brașov (Kronstadt) Schlossbergzeile nr. 8.

Dă consultări în toate chestiile industriale și tehnice-industriale

:- Proiectează și execută stabilimente electrice și de mașini. :-
Liferează turbine, roate hidraulice și pompe centrifugare, după
construcții speciale probate.

▲ Execută stabilimente hidrodinamice și de mori. ▼

▲ Liferează mașini pentru toate ramurile industriei. ▼

austro-ungară va fi rezolvită pe cale pacifică. Ca o dovadă despre intențiunile pacifice ale Serbiei se consideră și faptul, că guvernul sârb a hotărât să trimeată încă 60.000 oameni ca ajutor pentru armata bulgară de ost.

Pacea nu e probabilă.

Constantinopol. — Agenția „Istibaret” anunță că noile condițiuni ale Alianței balcanice se disting de cele vechi, numai prin faptul că se renunță la evacuările liniilor Ceatalgea. În cazul când Bulgaria nu va face alte concesiuni ruperea tratativilor este iminentă.

Constantinopol. — Plenipotențiarul bulgaro-turci au ținut azi ultimele întruniri. În ședința de azi plenipotențiarul turci au declarat, că nici nu voesc să audă despre predarea Adrianopolului. Se crede că tratativele vor fi rupte și că ostilitățile vor începe.

Constantinopol. — Patrulele cavaleriei turcești, cari fac recunoașteri pe teritoriul din fața liniei dela Ceatalgea, anunță că bulgarii fac mari concentrații de trupe, tunuri și munițiuni în fața Ceatalgei. În curând se așteaptă un nou atac vehement. Actualmente bulgarii au în fața Ceatalgei 7 divizii. Bulgarii au pierdut până acum 70.000 de oameni.

INFORMAȚIUNI

Arad, 28 Noembrie 1912.

Din jurnalul unui boem.

În serile astea triste, când vin din toate părțile pământului vin jurnalele pline cu vești le pe câmpul de război și cu știri și combinații despre noi războaie, se deșteaptă amintirile și se deșteaptă o lume nouă, care nici odată n'ai bănuț. Amintirile prind să vorbească și țări scăldate în soare și în poezie trec prin sufletul meu. Trec țări bogate, cu golfuri fermecătoare și cu oameni ciudați și trec o întreagă lume pe care anii ți-au ascuns-o în adâncul sufletului și de care nime n'o să te mai poată despărți. Și toate se redesteaptă mai frumoase par'că.

Văd iară Orientul așa cum l'am văzut în cărțile duiosului Pierre Loti și ale altor adoratori ai astor părți magice ale pământului. Indușat de poezia orientalilor, de coloratura și de dulcea simțire a lui Kalidasa și a altor visători, într'o bună zi am plecat spre lumile ce le visam de copil și pe cari le-oi visa până la mormânt. Cu sufletul de adolescent, cu sufletul de captiv al himerelor într'o dimineață albă m'au trezit feeriile Bosforului cu vilele și chioscurile lui elegante, cu palmieri și cu mirți ce cântă în nopți târzii și spun poezii albe umedului Siracco. Ochii mei nu știau în care parte să privească.

Amintirile cu cari m'a primit Constantinopolul m'au fermecat și dacă vre-odată i-aș dicta visului meu vr'un exil, acela ar fi Orientul de bunăseamă. Dar de atunci a trecut multă vreme, viața m'a aruncat în altă parte și acum când Constantinopolul e amenințat să cadă în mâni străine nu pot să nu-mi aduc aminte de lumile pe unde visam odată. Locurile pe unde am umblat atunci eu, azi sunt sbuciumate de soartea amară care a pândit în umbră.

Galata și Pera, Stambulul și Bosforul au fost tulburate de armate cari au plecat la război pentru a nu se mai întoarce sau pentru a veni victorioase, dar soartea le-a fost amară. Un grozav dușman i-a urmărit, un grozav dușman invulnerabil: Holera. Și drumurile pe unde am fost și eu azi sunt parcurse de acest monstru care ucide mai amar ca tunurile fabricate de geniul uman.

Victoria merge de mână cu Distrugerea și Natura și-a trimis și ea sinistrul delegat s'o reprezinte și după cum se vede o reprezintă de minune.

În țara cadănelor voluptoase, în țara fecioarelor cu

ochii negri și cu mâni palide aleargă nerveasă Holera, fantoma macrabă a morții repentine.

Grădina Ildio cu pareurile ei minunate, cu vilele ei încântătoare, cu pădurile de portocali ce-și coboară întinderea până pe țărmul mării vor cădea poate în mâni străine și se va înmormânta poate lumea aceea de vis sub mormanele strălucitei Civilizații. Și oricât de favorabil va fi sfârșit pentru țara asta a visului, regret zilele grele prin cari a trecut.

Și cum când stau la masa de cafea între câțiva nemți banali mă gândesc indușat la locurile unde înfloresc portocalii și nostalgia îmi desenează drumuri duioase și mă cheamă spre țările visate într'un vagabondaj fără de sfârșit.

Ramiro.

Dela tinerimea universitară din Cluj. Tinerimea univesitară română din Cluj invită cu onoare Onor. public la serata literară-artistică, ce se va ținea Sâmbătă în 30 l. c. la 8 ore seara în localul „Casinei Române” din loc. Programul alcătuit din bucăți de Cor, violină și pian, se deschide prin conferința d-lui Vas. E. Moldovan: „Din lumea nouă”. Programul detaliat seara la casă. Prețul de intrare: 1 cor. — Venitul e pentru biblioteca tinerimii din Cluj. *Comitetul.*

Demonstrațiile studenților italieni în Viena. Zilele acestea în fața universității din Viena și a parlamentului austriac, studenții italieni în număr de 300 din nou au cerut realizarea dorințelor ce îi agită de vre-o câțiva ani încoace, — ca universitatea să aibă și catedra dreptului italian. Demonstrația a părut că ar avea un caracter turbulent, din care cauză au fost deținuți câțiva studenți. Acest fapt a răscolit și mai mult spiritele și a doua zi toți studenții au înscenat noi demonstrații pentru eliberarea deținuților și intruparea gândului lor legitim, iar pentru mai deplină asigurare au trimis o comisiune dintre ei la deputații italieni din parlament. — Poate ziua de mâine să le aducă izbânda idealului ce atât de mult îi încălzește!

Constituire. „Academia Ortodoxă” societatea teologilor români din Cernăuți a ales în adunarea ei generală ordinară din 14 l. c. următorul comitet: President: Ion Creangă, vicepresident: Erast Hostiuc, secretar de externe: George I. Berariu, secretar de interne: Ion Jauca, casar: Ion Bucevschi, bibliotecar: Toader Coclici, econom: George Ignatescu, controlor: Victor Gribovschi, membru fără funcție: Ion Macariciuc. Secția literară: President: Iustinian Bunescu, referent: Corneliu Stroescu, substitut: Dumitru Ștefaniuc. Secția muzicală: President: Ion Macariciuc, referent: Dim. Voevidca, bibliotecar: Ax. Nițan. Comisia revizuitoare: President: Ion Boca, adlați: Petru Iancovschi și Grigorie Popovici. Presidentul: I. Creangă. Secretarul de externe: George I. Berariu.

Logodnă. D-soara Mărioara Dobosi și d. Alexandru Darabanth absolvenți de teologie, logodiți. Felicitări.

Copii lui Canalejas — principii. Din Madrid se anunță că în ședința de azi a camerei spaniole s'a votat un proiect, prin care văduva și copiii fostului prim-ministru Canalejas, asasinat zilele trecute, primesc rangul de principii și grand-spanioli. Pentru primirea proiectului a votat chiar și unul dintre șefii socialiștilor, deputatul Iglezias.

Groznică explozie într'o mină. Din Alais se anunță că în mina St. Martin de Valgagues a tășnit de odată acid carbonic; nu se mai găseau atunci în mină decât 38 lucrători; unul a fost scos pe jumătate asfixiat; alții 13 au eșit singuri. Salvarea a scos până acum 21 cadavre; mai sunt încă 3 mineri care probabil au fost acoperiți de blocurile de cărbuni sau au fost asfixiați într'o parte din mina unde nu s'a pătruns până acum.

Panică într'un cinematograful. Din Bilbao vine știrea că din cauza strigătelor „Foc!” „Foc!” o panică s'a întâmplat într'un cinematograful ticșit de femei și de copii; peste 20 de persoane femei, copii și bătrâni au fost striviți sub picioare.

Demonstrații antirusești în Lemberg. Studenții poloni dela universitatea din Lemberg au ținut aseară o adunare în fața statuei lui Mickiewicz, a celui mai mare poet polon al sec. XIX. După adunare studenții au năvălit în strada Copernicus unde se află consulatul rusesc cu scopul ca să demonstreze aici în contra Rusiei. Intervenind însă poliția, manifestații s'au împrăștiat în liniște. Un grup al lor s'a îndreptat spre redacția unui ziar rusesc, a fost însă oprit în drum de poliție.

Un noroc la vânătoare. La vânătoarele oficiale ale academiei silvanistice din Șemliț, studentul român înscris de această academie Ion Petruțiu a împușcat un urs și o căprioară. — (Ni-se vestește că un semn de indignare plutea în privirile încruntate ale compatriților la praznicul acestui noroc.

La tipografia „CONCORDIA” află aplicare momentan un mașinist care se pricepe și la lucrări în ton precum și la sterotypat.

Reflecții să se adreseze la administrația ziarului nostru.

x În sfârșit nu mai pricepuiește multă bătaie de cap că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecte de sticlă, porțelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadouri ocazionale precum și candelabre pentru lumină electrică se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia specială de sticlării a lui Fischer Mór, Arad, bulev. Andrássy nr. 20. Asortiment bogat de cadre ieftine. Telefon nr. 568.

(Fi 401)

x Cuptoarele „Cora” reclamă puțin material de încălzit. Cuptoarele acestea precum și alte cuptoare bune și vetre de fier se vând cu prețuri ieftine la ferăria Pöhm János, Arad, piața Libertății (Szabadságtér).

(P. 427—20).

Ultima oră

Ședința camerei ungare.

— Discursul d-lui dr. T. Mihali —

(Prin telefon).

Budapesta, 28 Nov.

În ședința de azi a camerei ungare d. deputat Dr. Teodor Mihali a ținut un admirabil discurs în care a arătat punctul de vedere al partidului național român față de evenimentele din Balcani. Dsa a protestat contra terorizării deputaților opoziționali și în contra faptului că parlamentul actual nereprezentând voința tuturor popoarelor din țară, nu poate să arunce noul sarcini pe umerii locuitorilor țării.

În legătură cu evenimentele din Balcani, d. Mihali spune că învingerea statelor balcanice înseamnă triumful ideilor de naționalitate, care trebuie să vină și spre țările poliglote. Turcia s'a prăbușit din cauza asuprirei sistematice ce se urma de veacuri contra naționalităților din imperiul otoman. Toate țările poliglote să tragă învățătura din pașania Turciei.

Monarhia austro-ungară numai asigurând deplina libertate și respectând drepturile popoarelor din monarhie va putea prospera. Monarhia noastră are lipsă de ajutorul și sprijinul statelor învecinate, dar mai cu seamă ale României.

(T6.02—10)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că atelierul meu de

croitorie engleză pentru domni
din strada József Főherczeg nr. 2. I-am strămutat în strada József Főherczeg nr. 1. etajul I.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public din loc și provincie, sunt

Cu distinsă stimă:

Tóth Ferencz.

D. Mihali condamnă declarațiile ostile ale bărbaților maghiari și ale presei contra României. Arată apoi necesitatea democratizării parlamentului actual, care în felul cum este alcătuit astăzi nu reprezintă voința tuturor popoarelor din țară.

(Președintele contele Tisza a intrerupt de ne-numărate ori și a îndrumat la ordine pe d. Mihali). De luni de zile deputații naționaliști n'au luat cuvântul în ședințele camerei — a declarat d. Mihali — pentru că credeam a nu fi consult să vorbim în cameră la umbra baionetelor.

(Președintele cont. Tisza, foarte enervat, îndrumă la ordine pe d. Mihali. Deputații guvernamentali protestau în mod sgomotos și intrerupeau des pe orator).

Dr. A. VAIDA: Asta înseamnă libertatea cuvântului?!

D. Mihali a spus apoi că dacă guvernul ungar va putea avea simpatia popoarelor, atunci poate conta în vremuri critice la sprijinul acestora, ba chiar și la acel al fraților lor din alte state. Monarhia austro-ungară va avea mai mult drept de existență când se va îngriji ca pentru toate popoarele să fie libertate și să li se asigure acestora drepturi, în caz contrar monarhia va fi supusă la tot mai mari crize.

Partidul național român ia cu plăcere la cunoștință declarațiile liniștitoare ale ministrului de externe contele Berchtold, de altă parte, însă, consideră ca păgubitoare și nepatriotice declarațiile opoziției ungurești față de România, aliata monarhiei.

D. Mihali somează guvernul că în fața evenimentelor externe și a crizei actuale guvernul să pună capăt persecuției și terorizării față de opoziție. Urgitează apoi reforma electorală, necesitatea democratizării țării și respectarea libertății popoarelor din țară.

În ședința de mâine Dr. A. Vaida va reflecta la intreruperile contelui Tisza.

În numărul său de azi ziarul „A Nap” din Budapesta se ocupă într'un articol, intitulat „D. Mihali dă lecție lui Tisza”, despre discursul dlui Mihali.

(În numărul de mâine al ziarului nostru vom publica în întregime discursul dlui Mihali).

Situația financiară și situația politică internațională.

Senzaționalele declarații ale dlui Pranger, secretarul general al băncii austro-ungare.

— Telegrama corespondentului nostru. —

Viena, 28 Noemvrie.

Consiliul suprem al Băncii Austro-Ungare a avut azi o ședință prezidată de guvernorul băncii, de d-nul Alexandru Popovici. În aceasta ședință secretarul general, d-nul Pranger, care este socotit ca barometrul situației financiare europene, și-a prezentat raportul despre exercițiul financiar și despre relațiile financiare generale.

Conform raportului circulația bancnotelor arată o scădere mai încaută în anul acesta decât în alți ani, după ce în urma neliniștii în politică a fost necesară reținerea unui mai mare contingent de numerar, respective publicul a reținut la sine mai mulți bani.

În timpul din urmă pe piața de devize s'au arătat pretenții mai potențate, pe cari Banca Austro-Ungară le-a mulțumit. În aceste două săptămâni din urmă s'au plasat în afară 17 milioane de coroane în aur și acum spera, că după ce liniștea se va fi restabilită, pe piața de bani relațiile vor fi iarăși normale.

Declarațiile aceste ne spun mai eclar decât orice declarațiile de natură politică, că țara noastră nu are temem de război.

Atentat contra sultanului?

Constantinopol. — Poliția a arestat pe un bandit bulgar, pe când acesta hoinăria leri seară în jurul Dolmei-Bagece. Asupra lui a fost găsită o bombă pe care probabil vola s'o arunce în palatul sultanului.

Anglia intervine.

Viena. — Puterile europene sunt foarte îngrijorate din cauza știrilor despre mobilizările Rusiei. Rusia face mari mobilizări. Din această cauză guvernul englez, se afirmă, ar fi anunțat Puterilor că în curând va trimite guvernelor o notă, în care le va ruga ca ambasadorii marilor Puteri aflători în Londra să țină o conferință în Londra în chestia limpezirii situației.

Aeroplan bulgare au incendiat Adrianopolul.

Sofia. — Ieri aeroplan bulgare au aruncat bombe asupra orașului Adrianopol. O mare parte a orașului e în flăcări.

Rusia continuă mobilizarea armatei.

Viena. — Cu toate desmintirile și declarațiile oficiale rusești e fapt, că Rusia continuă concentrările de trupe în două direcțiuni: la granița Galiției și spre sud în Basarabia, împotriva României. De curând un diplomat rus din Paris a declarat ambasadorului nostru din Paris, — neoficial, în cursul unei convorbiri private — că după a sa părere aceste concentrări de trupe rusești se fac pentru motivul, fiindcă Rusia voeste să împiedece o eventuală intrare a trupelor bulgare în Constantinopol.

La Viena nu se dă multă crezare acestor declarații, deoarece Bulgaria a declarat de repetiteori că dacă va intra în Constantinopol, imediat l-ar și părăsi.

Modificarea constituției Turciei.

Constantinopol. — Poarta a dat un comunicat, în care desminte hotărât știrea răspândită aci că, având în vedere împrejurarea că de 4 ani de când există camera aceasta n'ar fi isprăvit nici un lucru cuminte, guvernul ar fi luat hotărârea să modifice constituția și în locul camerei să organizeze un consiliu de stat. Poarta n'a avut nici când asemenea intențiuni.

Interviewul lui „Az Est”.

D. ministru Marghiloman a trimis ziarului „Az Est” azi înainte de amiază la orele 10 următoarea telegramă:

București, 28 Noemvrie.

N'am încuviințat publicarea nici unui fel de interview sau articol și declarațiile pe d. Vályi mi-le atribue mie, nu corespund nici vederilor mele și nici felului cum obișnuiesc eu să le fac cunoscute publicului. Vă rog să publicați această desmintire, pentru care primiți mulțumitele mele anticipative

Alex. Marghiloman.

Vály Félix, corespondentul lui „Az Est” care a fabricat interviewul, mai are azi perfidia că încearcă să-și scuze minciuna și lipsa de creștere și bun simț pe care a dovedit-o punând în gura unui ministru cuvinte cari n'au fost rostite. Ci-că nici nu era vorba de un interview formal, ci de o convorbire intimă pe care a crezut că face un bine dacă o publică. Suntem siguri însă că nici afirmațiunea aceasta nu e nici ea decât o altă minciună tot atât de mare ca și cea dintâi. De altfel, dela presa unguerească nici n'avem să așteptăm mai mult.

PAGINI BASLEȚE.

COLIND.

Te 'ndreaptă 'ncet spre țărmul mării
Când cade umedul amurg,
În pacea dulce a 'nserării
S'ascuți poveștile cum curg.

Să prinzi din freamătul de-afară
Cântarea unei lumi întregi
Și zvonul nopților de vară
Încet, încet să-l înțelegi.

Pășind arar, să porți în minte
Icoana visului tău blând,
Chemarea nopții să te-alinte
În dulce ropot picurând.

Și-un gând pribeag de te'nfioară
Adâncul mării să privești
Senin ca ochii de fecioară
În clipa sfântă când iubesti.

S'ascuți a undei clocotire
Și zbuciumul neadormit
Să stingi închisa răzvrătire
Din sufletu-ți îndrăgostit.

Te 'ndreaptă 'ncet spre țărmul mării...
În taină stelele s'aprend
Și'n umbra dulce a 'nserării
Se strâng sfioase la colind.

I. N. Pârvulescu.

CÂNTEC.

Cântă-mi, cântă-mi lăutare...
Zi-mi una de pribejie...
Șapte nopți să leg deolaltă
Într'o sdravănă beție.

Zi ca viața asta 'ntreagă
Să mi-o scald în vin cu spume,
C'ășa-mi vine mă țigane
Să mă pierd în largă lume!

Și când voi muri, mormântul
Tu în pivniță mi-l sapă
Și în loc de apă... cioră
Tu să vii să-mi cânti la groapă!

Lae Pungăgoală.

Petele din soare produc tempestele și ciclonii.

După profesorul Garrett, când se produc tempeste sau alte turburări admosferice mai multe decât în trecut, și mai ales în epoci neașteptate, nu este de mirare, deoarece, acum, se cunosc cauzele acestor turburări, cauze cari nu sunt decât petele din soare cari, după cum veți vedea mai la vale, au o foarte mare influință asupra condițiilor admosferice ale planetei noastre.

Dar mai întâi, ce sunt petele din soare?
De curând s'a demonstrat că petele soarelui nu sunt decât vârtejuri, cicloni de materii incandescente, cari dela suprafața soarelui se ridică în sus, și au fost comparați cu trombele marine.

Cum în soare se găsesc o mulțime de substanțe ca fier, calciu, sodiu, cupru, magneziu și alte multe necunoscute pe pământ, și cum toate aceste elemente, împinse unul câtră altul de mișcarea rotatorie a ciclonului se freacă între ele — produc descărcări electrice foarte puternice și transformă fiecare pată solară într'un enorm centru magnetic. Se înțelege ușor, că dacă petele solare sunt multe și mari, întreg astrul devine un enorm centru de neînchipuite turburări electrice.

Să vedem acum, cum se transmit aceste turburări electrice până la pământ.

Soarele l'am putea compara cu un dinamo, un dinamo de o potențialitate neînchipuită; atunci vom înțelege de ce perturbațiile solare, creiază în jurul astrului o atmosferă electrică capabilă de a învălui pământul la o distanță de 93.000.000 de mile engleze; pe de altă parte, invenția telegrafului fără fir ne învață că, ori

MED. UNIV.

DR. CORNELIU DĂRĂMUȘ,
SPECIALIST ÎN BOALE DE FEMEI ȘI
SPECIALIST ÎN MORBURI DE DINȚI

ALBA-IULIA (PIAȚĂ).

ORDINEAZĂ: dela 8-10 pentru boale de femei. Dela: 2-5 pentru morburile de dinți.

(Da 537-20)

de câte ori se produce o descărcare de unde electrice, aceste unde traversează spațiurile cu o vitează de 186.000.000 de mile pe secundă. Așadar este ușor de înțeles că descărcările electrice ce se fac în jurul soarelui fiind cu mult mai mari decât cele mai puternice descărcări ce putem produce noi oamenii cu instrumentele noastre, vor produce unde electrice, ale ciclonilor solari, cari vor fi cu mult mai mari și capabile de a ajunge până la pământ în foarte scurt timp.

Toată lumea a auzit vorbindu-se de Aurorele Boreale cari se văd foarte des la Poli, dar cari în zorile temperate nu se văd decât numai când magnetismul terestru este foarte perturbat. Astăzi s'a demonstrat că există o foarte mare relațiune între aurorele boreale și petele solare, căci cu cât petele din soare sunt mai mari și mai multe, cu atât mai dese sunt Aurorele Boreale.

Soarele este într'o stare continuă de electromagnetism, pe de altă parte pământul, corp magnetic și el, este învăluit într'o atmosferă foarte sensibilă la cele mai mici turburări magnetice. Dela soare pornesc unde electrice cari străbat distanța dintre soare și pământ (93.000.000 mile) în opt minute aproape. Impulsul electric pornit din soare, ajunge la pământ și-l învăluie; atunci cerul spre nord se umple de flăcări, coloane luminoase se îndreptează spre polul magnetic și la zenit, apare și dispăre ca prin minune, un cerc de foc.

Timp de mai multe ore telegraful și cablurile submarine își încetează lucrul, deoarece aparatele telegrafice dau scânteii: a fost o tempeastă magnetică, datorită soarelui.

Rămâne întrebarea: cum se explică transformarea efectelor magnetice solare în vânt, ploaie, tempeste, călduri mari?

Explicația după prof. Garrett, este: descărcările electrice fac ca în aer să se producă o mulțime de mici centrii încărcate cu electricitate negativă, și acești corpusculi (așa sunt numiți) se transformă în centrii de condensare de umiditate, care condensare la rândul său produce o altă activitate: curenți de aer, presiuni barometrice, vânturi, unde de frig cari vin dela poli în regiunile temperate sau unde calde, cari se duc în sens invers, în regiunile friguroase.

Dr. P. R.

ECONOMIE.

Prețul cerealelor în România.

— Bursa de Brăila. —

Prețuri mijlocii în Noemvrie 1912, pentru câte 100 kg. în lei.

Grâu de calitate 80—81 kg	Lei 18.30
Grâu de calitate 78—79 kg.	Lei 17.70
Grâu de calitate 75—76 kg.	Lei 17.—
Porumb (cucuruz)	Lei 14.—
Orz	Lei 14.50
Ovăș	Lei 15.50
Săcară	Lei 13.60
Fasole	Lei 23.—

Bursa de cereale.

Cursul azi la ora 12 și jum.

Budapesta, 28 Noemvrie.

Grâu pe Aprilie	12.—
Săcară	10.53
Porumb (Cucuruz) pe Mai	7.77
Ovăș pe Aprilie	11.14

Primejdia valahă.

Bursa e barometrul vieții economice din o țară. Ba în anumit sens și al celei politice. În lumina acestui adevăr, să vedem cum se prezintă viața economică și politică a Ungariei. Iată cine formează consiliul Bursei de mărfuri și efecte din Budapesta. Subliniez numele persoanelor marcante:

Áldor Frigyes, Auer Róbert, Barta Arnold, Beer Izsó, Béimel Sándor, Braun Arnold, Dr.

Domonyi Móric, Engl Pál, Fleissig Sándor, Frakl József, Freudenberg Rafael, Frey Kálmán, Guttmann Sándor, Hegyei (?) László, Hermann Bertalan, Dr. Hirsch Albert, Horváth Elemér, Horváth Elemér președinte, Simon Jakab vicepreședinte, Végh Károly vicepreședinte, Klein Gyula, Kohner Jenő, Krausz Simon, Kubics Gusztáv, Langfelder Ede, Löwy Adolf, Lukács József, Br. Madarassy-Beck, Munk Péter, Nagel Ignác, Nagy Andor, Politzer Sándor, Rechnitz Ödön, Ribári (?) Lajos Sándor Armin, Schödl Frigyes, Simon Jakab, Dr. Stein Emil, Sándor Pál Scheiber Ede, Schmidt József, Schöffler Bódor, Schwarz Felix, Schwarz Rudolf, Steiner József, Strasser Alfred, Dr. Strasser Imre, Ullmann Emil, Végh Károly, Wahl Béla, Weidinger Miksa, Weiss Róbert, Zala (?) Adolf.

Adecă din 50 membri vr'o 37 zi: treizeci și șapte get-beget „Valahi” — mă rog. Și alții vor fi mascați sub numiri pompoase unguerești, dar, după cartea de botz, tot „Valahi” dela roată.

„Budapesti Hirlap” și suratele pot trage clopotele în dungă că Valahii vor să cucerească Ardealul. Alarma e târzie. „Valahi” ca cei precedenți au cucerit nu numai Ardealul, ci și Țara Ungurească. Așa ne arată barometrul vieții economice și politice. Iar barometrul nu minte.

— Un pârlit. —

Imprumuturi și iar imprumuturi.

Nu e vorba de particulari, ci de state. Mai întâi de statele... beligerante: Bulgaria, Serbia, Montenegro, Turcia. Apoi de Austria și de Ungaria. Să nu uităm pe Italia, care a și contractat, prin casa Rotschild din Paris, un împrumut de 600 milioane franci.

E de prevăzut, că după terminarea războiului balcanic se vor ivi cereri extraordinare pe piața financiară. Căci dacă pentru purtarea de războaie se cer bani și iarăș bani, tot mijloace de aceste fermecătoare reclamă și vindecarea ranelor cauzate de războaie, apoi aducerea la înflorie a provinciilor cucerite. Altfel, ce rost de a cuceri teritorii nouă și a-le lăsa în stare mai sălbătăcită decât înainte de cucerire?

Destul, că înlocuirea materialului uzat de război, reparația drumurilor și mijloacelor de comunicație, renovarea edificiilor distruse, echilibrarea bugetelor etc. vor îndemna statele balcanice la contractarea de împrumuturi în sămnate, contribuind la menținerea scumpetei generale de bani. Vor profita deci, în linia primă, marii bancari, în parte covârșitoare evrei, și în linia a doua, marile stabilimente de industrie, la cari se vor face comanda materialului de război. Așa resumă ecourile păcei.

Monarhia noastră încă e în ajunul contractării unor împrumuturi spre scopuri militare, de vre-o 500 milioane, din cari Austria vre-o 200 milioane prin un consorțiu de bănci, cu Banca poștelor austriace în frunte, iar Ungaria vre-o 300 milioane, prin casa Rotschild din Viena.

La noi asta e calea bătută de câțiva ani.

— Cronicar. —

Pentru meseriași.

Estrgem din legea pentru organizarea meseriilor din România câteva articole importante pentru traiul meseriașilor români:

„La toate întreprinderile sau furniturile statului, județelor, comunelor și ale celorlalte autorități civile și militare, cari nu trec peste 30.000 lei, meseriași români vor fi preferiți, chiar dacă ofertele lor vor fi mai scumpe cu 5% decât ale celorlalți concurenți.”

„Societățile române de meseriași alcătuite conform legii de față, precum și meseriași români, vor fi admiși a depune numai jumătate din garanția cerută la licitațiunile publice.”

Bună lege, numai să se execute strict. Avie

pentru meseriași noștri, cari se statoresc în România.

Capital francez în Balcani.

Turcia. Se evaluează la 2 miliarde franci capital francez investit în întreprinderile turcești și la 1/2 miliard capital german.

Bulgaria. Din totalul datoriei publice bulgare, 370 milioane franci sunt capital francez. Foarte mic este capitalul investit în întreprinderi comerciale particulare.

Grecia. La datoria publică a Greciei de 850 milioane franci, capitalul francez a contribuit cu partea cea mai mare.

Serbia, de asemenea, este o debitoră importantă a Franciei. Din datoria publică de 664 milioane, vre-o 450 milioane sunt bani francezi. În administrația datoriei publice, Franția este reprezentată prin un delegat.

În România capitalul francez a participat mai ales la conversiunea împrumutului de 424.613.000 franci, apoi la câteva întreprinderi industriale de petrol.

Deosebită importanță prezintă comerțul Franciei cu România.

	Francia a exportat în România	Francia a importat din România
1900	3.700.000	26.100.000
1905	5.700.000	32.700.000
1910	10.000.000	88.500.000
1911	10.700.000	175.100.000

În anul 1911, din cauza recoltei slabe, Franția a importat din România numai grâu în pret de 90.000.000 franci.

POȘTA REDACȚIEI.

D-lui G. Popovici. Mediaș. Fac foarte rău toți cei ce se sparie de prisos. Bani depozitarilor sânt mai siguri la băncile noastre decât ori și unde. Nu numai că nu trebuie să scoateți banii dela bănci, ci chiar să-i depuneți pentru mai mare siguranță. Războiul s'a înconjurat, — dar chiar și în caz de război băncile solide ofer garanția cea mai bună cu putință. Indemnați pe toți să se cumintească și să nu facă fapte nesocotite, cu cari se păgubesc numai pe ei înșiși.

Correspondent, Brăila. Ziarul trebuie să dea informații, rapoarte, știri de pretutindeni. E firesc ca informatorii ziarului să ție cont de acest lucru considerând spațiul nostru redus și ținând seamă și de toate celelalte exigențe gazetărești, pe cari dv. de bună seamă le cunoașteți foarte bine. Ne-am bucura mult dacă săptămânal ne-ați da tabloul sumar al bursei de cereale din Brăila, așa cum îl publicăm astăzi. Salutări și mulțumiri.

G. T. Facem totul ce putem. Până azi n'am putut să ne angajăm oameni de muncă (nu numai de onorat) pentru rubrica din chestiune. Salutări.

C. N. Covășint. „Suferințe” e o înseilare de reminiscențe. Nu aveți darul poeziei. Azi se scrie altfel. Cetiți pe poeții moderni, din toate literaturile, ca să vă convingeți cât de fără rezonanță sunt versificațiile de felul celei trimise. Dar și limba lasă foarte mult de dorit.

T. B. Cunoști maxima cu „sutor...?”

T. L. Da. — suntem convingși de adevărul dtale. E bine, totuși, să nu mai revenim deocamdată. Să nu te lași înimdat de ticăloși. — căci nu va întârzia mult răsplata lor. Salutări.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

P. U. Publicarea de 4 ori costă 12 cor. Alex. Iarca, Reșinar. Aveți de achitat până la finea anului curent 18 cor. 80 fil. Petru Păianu, Secusigiu. Aveți o restanță de 1 cor. 20 fil.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut

un conducător cu violina

de cor bărbătesc pe 4 voci, pe lângă o taxă de 100 cor. ori după înțelegere, se poate prezenta cât de curând la instruire.

Cu stimă

Simeon Bulcu, preot
Somoșcheșu (p. Csermő).

Inștiințare.

Aduc la cunoștința on. public din Arad și provincie, că am deschis în ARAD, str. Luther Márton nr. 1, o spălătorie de albituri și curățătorie chimică. Lucru prompt și mulțumitor. Roagă binevoitorul sprijin:
(Sa 501-10) Szálas József, curățător

De închiriat eventual de vânzare o tipografie românească

foarte modern instalată, cu litere nouă, variată și moderne, cu trei mașini și motor electric.

Doritorii se vor adresa dlui

Dr. Ioan Ciordaș, adv.
Beiuș (Belényes) Biharm).

(Do 600 3)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
(Pi 307-100)

Aviz.

Avem onoare a aviza mult onorații noștri mușterii cât și onoratul public, căci în magazinul nostru de ghete se poate cumpăra totfelul de ghete după moda cea mai nouă pentru domni, dame și copii cu cele mai modeste prețuri. Toate ghetele sunt fabricatul nostru propriu de mână, din cel mai bun material.

Vă rugăm a încerca și vă veți convinge.

Cu stimă:

A 521-25

Asociațiunea pantofarilor
(Arad) Gzipészek Termelő Szövetkezete)

ARAD, Szabadság-tér n-rul 14 „La cizma roșie”.
IUSTIN OLARIU, director executiv.

Altoi de viie americană

se află de vânzare în cantitate cât de mare altoite pe Riparia Portalis și Riparia Rupestreț bine dezvoltate cu rădăcini puternice, Soiurile (varietățile) cele mai fine de vin și pentru masă Altoit pe Rip. Por. în uscat:

Cl. I. 1000 buc. de vin 170 coroane

„ I. 1000 „ de masă 180 „

Altoite pe Rip. Rupistreț în verde de 2 ani cu rădăcini puternice

Cl. I. 1000 buc. de vin 160 coroane

„ I. 1000 „ de masă 180 „

Altoită pe Rip. Ripistreț în verde de 2 ani cu rădăcini puternice o varietate foarte căutată. Se coace în luna lui Iulie gustoasă cu miros tămios, numită Perle de Cîha (Csáha gyöngy) 1000 buc. cl. I de 2 ani cu rădăcini 225 cor. În verde fără rădăcini ori și ce varietate pentru vin 1000 buc. cl. I 70 cor., de masă 1000 buc. 80 cor. Americană pentru altoit lungă 40-45 cm. grosă 6-12 cm.

Riparia Portalis lungă 40-45 cm. grosă 6-12 cm. 1000 buc. 13 cor. Cu prețul de sus numite pachetarea în lăzi predate până la gara cea mai apropiată.

Cumpărătorii trimit ca căpară (arvună) 10%.

Adresați-vă cât de grabă la

Gheorghe Păcurar și Petru Popa,
producători de altoi și viticultori.
Magyarad Nr. 276 (com. Arad).

(Pa 561)

Ba 116-280)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru“.

TABLETELE „NEOSAN“
sunt bucuria [Le 516-5]

femeilor și a bărbaților!

Brevetată și scutită prin lege.

Recunoscută de medici ca cel mai sigur medicament contra impotenței la ambele sexe.

Redă puterea bărbătească și o conservă până la vârsta cea mai înaintată.

contra impotenței este cel mai bun medicament
Nu strică stomacul, fără efect vătămător.

O cutie conținând 20 boabe **4 coroane 50 fil.**

Expediare cu poșta sub cea mai mare discrețiune.
Magazin principal pentru Ungaria și Austria: **Hugó Örkény,** farmacie
Budapesta, VII. bulev. Thököly nr. 28. Depot 115.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar. In colțul străzilor
Unió și Rozsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele. Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită bine

(Be 157-60)

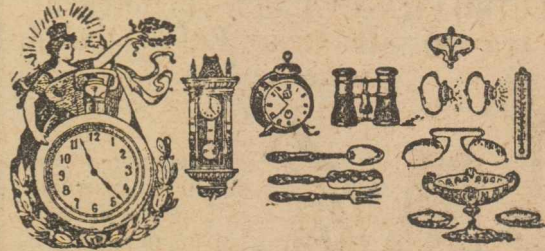
Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

în Orăștie

Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios. G 134-52

Voiți să faceți economie de bani la comenziile de haine? Comandați haine la atelierul de croitorie pentru domni a lui

Ilie Nișulescu

LUGOJ, strada Timișorii n-rul 28.

(Ni 480-30)

Unde se pregătesc cele mai moderne haine pentru bărbați și băieți, tot felul de costume, pardesiuri, paltoane, și a. m. din cele mai bune stoffe englezești cu prețuri moderate.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă.

Costume engleze pentru dame, precum și totfelul de haine de stradă, toaleto de teatru; execută elegant și modern

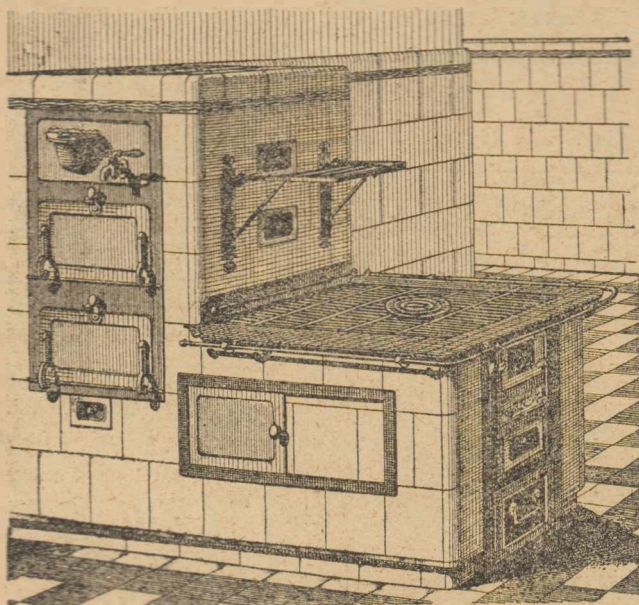
PATAKI F.

atelier modern de croitorie pentru dame.

TIMIȘOARA—FABRIC
(Temesvár-Gyárvaros) Főutca 11.

(Pa 483-)

NOUĂ PRĂVĂLIE DE CUPTOARE!

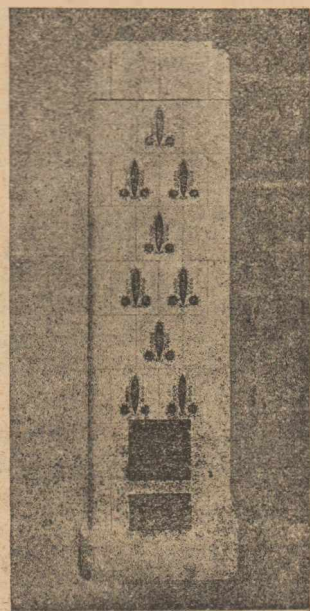

MACSKÁSI és T-SAI

MAGAZIN DE CUPTOARE. ARAD, PIAȚA BOROSBÉNI NUMĂRUL 9. — (LÂNGĂ PALATUL AGR. COL).

Magazin permanent de cuptoare de olane excelente din țară și străinătate. Fabricații proprii de achizite încălzitoare rapide cu 40% economisire de material de încălzit. Căptușeli speciale faience pentru pereți. Vetre de fier și aparate pentru încălzire centrală. Executăm totfelul de lucrări în această branșă, ș. a.: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor, atât în loc cât și în provincă. La dorință trimitem și motoare și în provincă.

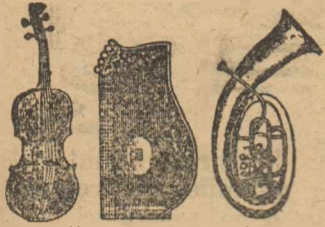
(Ma 570-5)

Braun Antal

primul fabricant de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud

TIMIȘOARA-CETATE (Temesvár Belváros), str. Prinț Eugen nr. 14
(Casa proprie).

Cel mai mare, mai ieftin și mai renumit magazin de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud. Mare depozit de violini, cimbele cu tonuri curate și puternice. — fabricate proprii, precum și instrumente de metal, de lemn, de suflat, — cu arcuș și instrumente de lovit. Specialist în executarea instrumentelor cu arcuș și de metal și reparator pentru tromboane acustice. Se garantează pentru tonuri curate și puternice! Expediază instrumente muzicale pentru orchestre, cu prețuri foarte moderate. Mare asortiment de achiziții muzicale.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios, pe lângă garanție. Catalog ilustrat gratis și franco. (Ba 178)

În depozitul meu de pianе înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). Țin în depozit pianе vechi și noi.

PIANE PIANINE și HARMONII

în culoare cafenie neagră și mat, luate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrăcate în fier triplu.

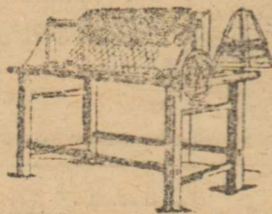
Țin în depozit fabricate: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss Petrof, Huátay, Neuburger, Hoffman-Czorny, Pattart, Luner, Richter, Földi, Cramerr-Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer. — Pianе spre lăchirare lunar dela 10 cor în sus. Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbii 3 cor., provincie după învoială. — Orice comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

KRISPIN JÓZSEF
PRĂVĂLIE DE PIANЕ
ARAD DEÁK FERENCZ-UTCA Nr. 28.

(Ki 83, — 12)

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,
VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele

Principale mijloace.

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Correspondență în limba maghiară, eventual germană.

MASINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricile complete din ciment

Hazai fémlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Reller Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

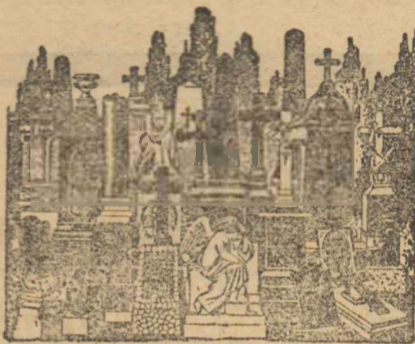
(Ha 140-120)

ADOLF SCHNEIDER

Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIIU.

(Se 186-60)

Întreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articole de ciment: socluri, parcame, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton bătut pentru balcoane,仁ise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădiri de morminte, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmoră. Aquarii, terrarii, bazine de apă, colaci la fântâni, vâlele, etc. Grauit artificial și pietri artificiale din năsip, imitații perfecte. — Executări în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și asbest, stucatură în gips și lucrări în marmoră artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.

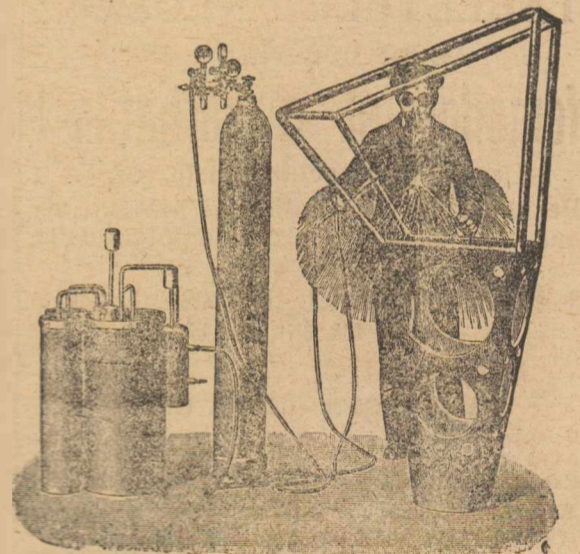
Telefon 20-59.)

Inv-nție ungurească brevet propriu!

Pisto'ul cu pocnește! Pisto'ul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.

Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 189-120)

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

ARAD.

(Fo 225-100)

Premiate cu medalie de aur.

Roate de tors

Cea mai mare fabrică pentru articlile de lemn și de galantarie provăzută cu motor electric.

Emil Krauss,

SIBIU-Hermannstadt-Nagyszében Margarethengasse nr. 5.

Execută cele mai bune roți de tors, din lemn bun și uscat, cu mers liniștit, pentru fiecare bucată se dă garanță.

Totodată îmi permit a aduce la cunoștința stim. mușterii că execut orice lucrări în branșa mea. Lucrări solide și ieftine.

(K 123—)

În atențiunea senatelor școlare!

Distins de către camera comercială și industrială din DOBREȚIN.

KASZÁS GYÖRGY

ATELIER DE TINICHERIE PENTRU ZIDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ
NYIREGYHÁZA str. Debrecen 7.

Oferă rezervoarii de apă pentru sălile de învățământ. Din ține, cu picioare, 2—2 buc. vase smălțuite de băut și o tasă pentru pahare.

Catalog de prețuri gratis

Correspondență în limba maghiară și germană.
(Ka 479)

INȘTIINȚARE

Aduc la cunoștința on. public și a stimaților mei pretini, că am preluat

ospătăria „48“ din Arad, str. Kossuth nr. 39

și o voi conduce singur mai departe. Vinuri excelente de podgorie, bere proaspătă, mâncări calde și reci, prețuri moderate, serviciu conștiințios. — Vipt lunar în local și acasă.

(Bo 512—10)

Roagă binevoitorul sprijin, cu stimă:

Bózsa József ospătar.

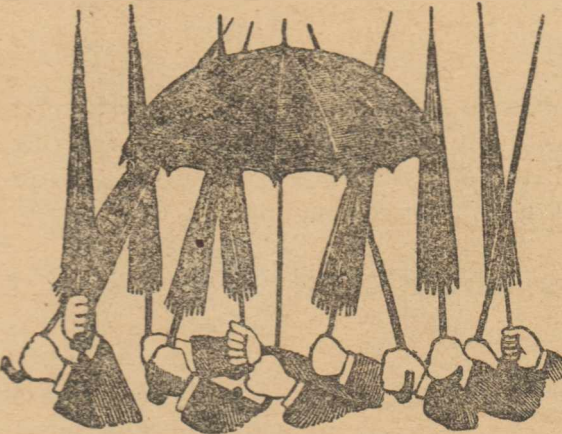
(Si 4—40)

Unde se pot cumpăra cele mai bune și elegante ploiere? numai

la fabrica de ploiere **Gustav Schmidt,** SIBIU Piața-mare în palatul Bodenkredit se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas și ploiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **ghete gata,** format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură.

La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

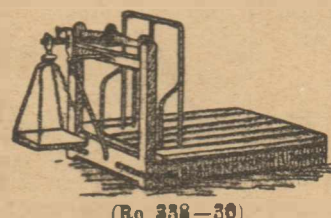
Be 318

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmașul lui Ziska

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramvaiul electric din orice parte.

Articllii pentru fauri, fabrică de cântare pentru cereale și de balansuri centimale. Liferantul bursei de cereale și efecte din Budapesta. —

Reparațiile se execută ieftin și prompt.

Catalog de prețuri, cu provocare la ziarul „Românul“, se trimite gratis. —

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din Sibiu str. Cisnădiei 9 este cel dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Iși recomandă la caz de lipsă de

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumentele alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

(He 321—30)

Conrad Martin și Frații

tinichigiu artistic și pentru edificii în

MEDIAS—MEDGYES

Kö-utca 17—Farkas utca 33.

Pregătește în atelierul său aranjat cu mașini totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, apoi și Vane de scaldat în toată mărimea ș. a.

(Ma 575—10)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babâlna lângă Orăștie a cărui proprietar e

Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița lăfărată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurată că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobâlna“

(A 539) Bâbolna (n. p. Szászváros).

P. T.

Adnc la cunoștință mult stim. Doamne că mi-au sosit în depozit cele mai noue pălării elegante de velour, catifea, plisă și de păslă (Filtz.). Recomand în atențiunea binevoitoare depositul meu de pălării asigurând de un serviciu conștiințios și foarte ieftin. Am în depozit și pălării de doliu.

Cu stimă: (L 526—)

Lázár Cz.

Salon de pălării pentru doamne

ARAD, piața Andrassy-tér.

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, MEDIAȘ (TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET, MEDGYES).

ASIGURĂRI DE ECONOMII.

La INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII IN MEDIAȘ, pe lângă cotizație săptămânală de 1 cor. și o mică taxă supletoare

1000, adecă una miie coroane

și poate asigura fiecare persoană între anii 20 și 60, cari după o prealabilă examinare medicală intră ca membru în despărțământul asigurărilor de economii. Plătirile taxelor se fac săptămânal. Aceste taxe se administrează ca depuneri de economii și se fructifică. Aceste taxe oricând se pot abzice, în care caz în senzul regulamentului respectiv, taxele plătite se restituie. — Intrucât plătitorul și-a împlinit aceste îndatoriri regulat în decurs de 15 ani, la sfârșitul anului al 15-lea după o depunere săptămânală de

1 cor. — primește 1000, adecă una miie coroane

iar după fiecare 1 cor. următoare, altă 1000 cor. în caz de moarte după 30 de zile.

Plătirea acestei sume scadentă cu prilejul morței, în senzul regulamentului respectiv, o asigură societatea de asigurare olandeză „DORDRECHT“ (direcțiunea din Ungaria se află în Budapesta, V., str. Marokkai, nr. 2. Palatul propriu) iar efeptuirea o îplinește

„Institutul de credit și economii“ din Mediaș.

Cea mai mică taxă săptămânală este 1 cor., în schimbul căreia după 15 ani, sau în caz de moarte înainte de acest termen se asigură 1000 cor., cea mai mare taxă săptămânală este 50 cor. în schimb după terminul amintit se asigură 50.000 cor.

Deci, în schimbul plățirii unei neînsemnate taxe săptămânale fiecăruia i-se îmbie prilej să economisească o sumă considerabilă și prin aceasta să-și creieze o eventuală viitoare bază de bunăstare, iar de altă parte în caz de moarte asigură existența urmașilor săi.

În baza acestor plățiri institutul de credit acordă și împrumuturi.

Oricine și oricând poate intra ca membru, fără ca să plătească săptămânile scadente deja în decursul anului.

Femeile și bărbații plătesc asemenea taxe supletoare! — Cheltueli nu se compută!

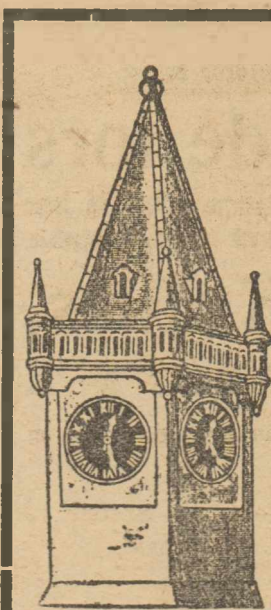
Cei din provincie pot face plățirile prin cercuri poștale, fără cheltueli. Explicări dă institutul totdeauna în orele oficioase.

Direcțiunea

„Institutului de credit și economii“—Takarek és hitelszövetkezet

Mediaș—Medgyes.

(Sa 574—15)

(Sa 88—60)

Fabrica nouă de
OROLOGE DE TURN

Szánthó Gyula

fabricant de oroloage pentru turnuri
Nagyvára' Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

Recomandă introducerea așaltreșilelor oroloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserică, palate, primării, fabrică și căsării. Sa pregătess oroloage pentru prețuri rezonabile, garanția mai multă ani. Negararea oroloageilor de țara de această sa mlaucșorșata.

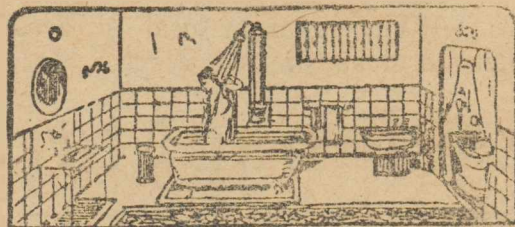
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Brașov, Prăvălie, Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperșe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie**

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — — Engroșștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

29—

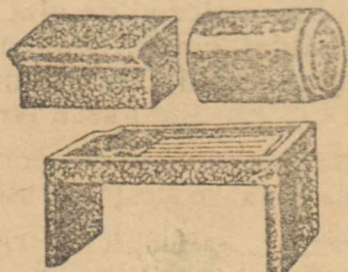
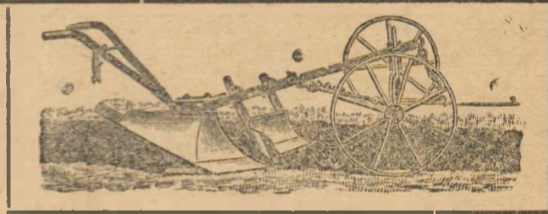
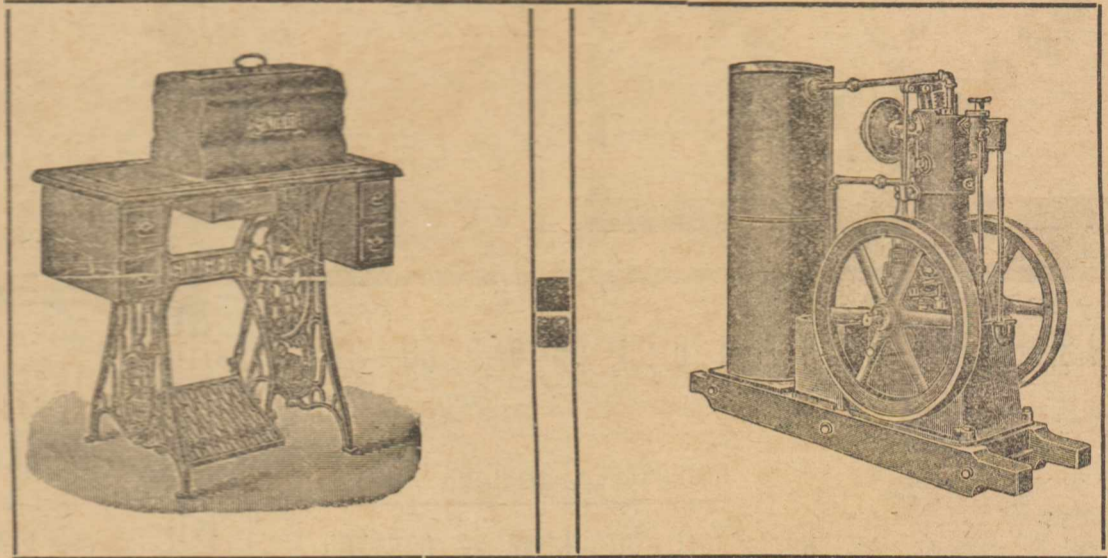
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Făbián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

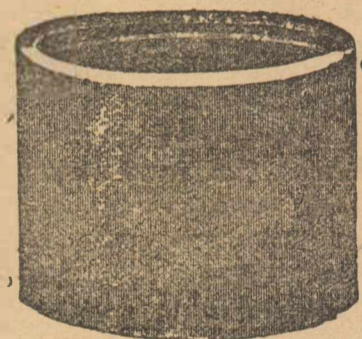
Atrag atențiunea on. pu-
blic asupra marelui meu
magazin de totfelul de ma-
șini agricole cum sunt:
mașini de sămănat, tree-
rat, pluguri grape, preșuri,
și mori de struguri, ma-
șini de cusut.

Mai departe reconstruez
tot felul de Locomobile
să umble singure.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc toffelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimite gratuit.

IOSIF SIMIGS,

Întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

Cereți și
răspândiți
„ROMÂNUL“ și
„PĂPORUL ROMAN“
pretutindeni!

Cele mai bune
oroloage
cele mai solide și cele mai moderne
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zăsie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria
Brauswetter János
orologer în SZEGED
CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
la ziarul „Românul“ (adece scriu că a cetit anunțul în „Românul“). Cores-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Ba 147-104)

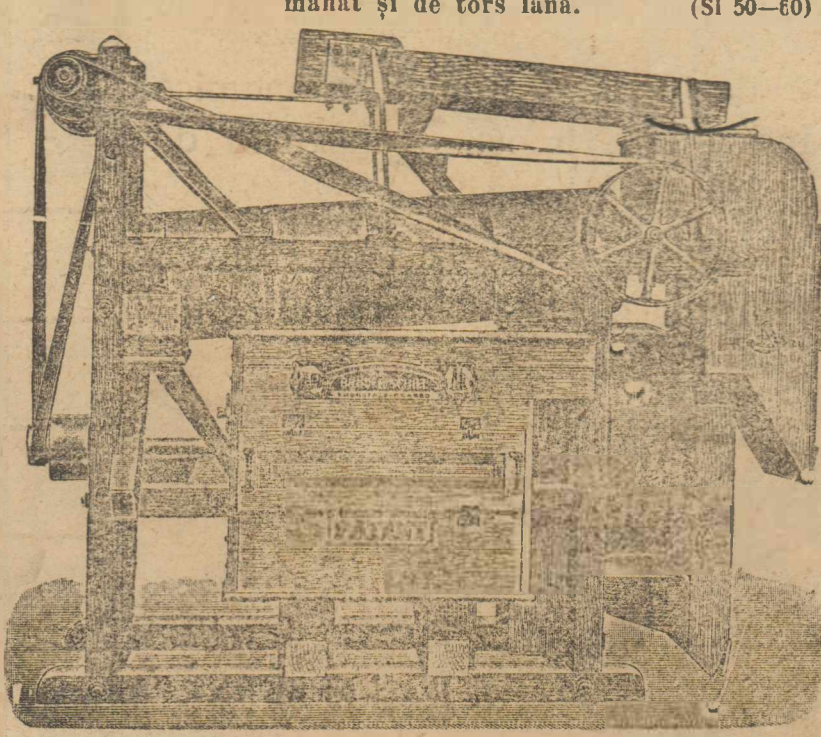
Pepinierele noastre pentru altoi de viță de vie
au fost și în anul acesta excepțional de frumoase scutite de
pernosperă, grindină și esun-
dări, fără larve de gândaci.
Cultivătorii de vii și economii
sunt invitați a cerceta altoii
noștri nobilitați de viță de vie.
Catalog de prețuri se trimite la
dorință.
Brüder Roth,
Mediaș-Medgyes.
(Ro 576-15)

Prețuri ieftine
Aurel B. Grün és Testvére
SIBIU-NAGYSZEBEN strada Cisnădiei n-rul 5.
In prăvălia noastră de sub acest număr se pot cum-
păra pentru prețuri favorabile stoffe pentru costume în cele
mai moderne modele mătăsuri în toate colorile existente
draperii de dantele, zephyruri engleze pentru cămeși de
bărbați și bluze. Flanele Tennis în calitate, cari nu-și pierd
culoarea, mare asortiment de dantele, albaturii pentru băr-
bați, cele mai bune fabricații de gulere și manșete, cravate,
corsete și toate necesariile de croitorie.
(Gu 568-30)
Prețuri ieftine

Serviciu prompt și solid.

FRĂȚII SCHIEL
FABRICĂ DE MAȘINI, STABILIMENTE PENTRU
EDIFICARE DE MORI, TURNĂTORIE DE FER.
Brașov.
Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.
Fieptuește stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
uleu brut, „Corona“, mori mănate cu motoare și apă, stabili-
mente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scăr-
mănat și de tors lână. (Si 50-60) II.

„VICTORIA“
mașina cea mai modernă și perfectă ma-
șină de tăiat și descorticoare cu smirgel.

Prețuri solide și ieftine!
Frații Klubitschko
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă pu-
tere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și cana-
lizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și
lăcătușerie în SIBIU, Elisabetgasse Nr. 50
Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de
branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra
clozetului rezis-
tent la îngheț,
invenție proprie.
Brevetată sub
Nrul. 53932.
Are calitățile: 1. Se
poate monta în ori-
ce loc, fiind eschi-
să posibilitatea de
a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă
puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează
sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la
casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică
cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case
ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.
Instalateurilor și negustorilor dau rabat.
Ne luăm voia mai departe de a reco-
manda în atenția onoratului public:
vase de aramă, căldări de
aramă și picioare pentru
căldări de tinichea.
Executare solidă la orice lucrare!

Catalog și prospecte gratuit, fără obligamânt de-a cumpăra.